

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Diplomová práce

Hospodářská soutěž a její ochrana v České republice

Competition and its protection in the Czech Republic

Mgr. Bc. Jaroslav Pytloun

Plzeň 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma

„Hospodářská soutěž a její ochrana v České republice“

vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucí diplomové práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 9. května 2021

v. r. Jaroslav Pytloun

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí mé práce Ing. Haně Kunešové, Ph.D. za odborné připomínky a rady, za čas, který věnovala vedení mé diplomové práce a také za její vstřícnost a ochotu.

Obsah

Úvod	9
1 Vztah ekonomie a soutěžního práva.....	12
2 Ochrana hospodářské soutěže v Evropské unii	14
2.1 Evropská unie.....	14
2.2 Pravomoci Evropské unie	16
2.3 Vnitřní trh Evropské unie.....	19
2.3.1 Volný pohyb zboží.....	19
2.3.2 Volný pohyb kapitálu.....	20
2.3.3 Volný pohyb služeb	21
2.3.4 Volný pohyb osob.....	22
2.4 Pravidla hospodářské soutěže v Evropské unii	23
2.5 Úloha orgánů Evropské unie v oblasti hospodářské soutěže	25
2.5.1 Evropská komise.....	26
2.5.2 Evropský parlament	28
2.5.3 Evropská rada	29
2.5.4 Soudní dvůr Evropské unie.....	30
2.5.5 Rada Evropské unie	32
3 Ochrana hospodářské soutěže v České republice	34
3.1 Právní úprava v České republice.....	34
3.2 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.....	36
3.2.1 Pravomoci, povinnosti a kompetence Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže... ..	36
3.2.2 Řízení před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže.....	37
3.3 Leniency program	39
3.4 Ochrana hospodářské soutěže v číslech.....	40

4	Narušování hospodářské soutěže	43
4.1	Dohody narušující soutěž	43
4.1.1	Úvod do problematiky dohod narušující soutěž.....	43
4.1.2	Horizontální dohody.....	45
4.1.3	Vertikální dohody.....	45
4.2	Zneužití dominantního postavení	46
4.3	Koncentrace podniků.....	47
4.4	Státní podpora.....	49
4.5	Dozor nad orgány veřejné správy	50
5	Konkrétní případy narušování hospodářské soutěže	51
5.1	Spojování soutěžitelů (fúze)	51
5.1.1	Charakteristika případu	51
5.1.2	Správní řízení v případě spojování soutěžitelů z bankovního sektoru	53
5.2	Předčasné spojení soutěžitelů	54
5.2.1	Charakteristika případu	54
5.3	Povolení spojení soutěžitelů za splnění podmínek	55
5.3.1	Charakteristika případu	55
5.4	Dohody soutěžitelů (kartel) - stavební firmy.....	56
5.4.1	Charakteristika případu	56
5.4.2	Výše pokut, správní řízení v druhé instanci a soudní přezkum.....	57
5.5	Dohody soutěžitelů (kartel) - poskytování IT služeb	60
5.5.1	Charakteristika případu	60
5.6	Dohody soutěžitelů (kartel) - vertikální dohoda.....	63
5.6.1	Charakteristika případu	63
5.7	Zneužití dominantního postavení - přeprava plynu.....	64
5.7.1	Charakteristika případu	65

5.8	Zneužití dominantního postavení - autorská odměna	66
5.8.1	Charakteristika případu	66
5.9	Dozor nad orgány veřejné správy	67
5.9.1	Charakteristika případu	67
6	Shrnutí poznatků a doporučení pro soutěžitele	69
	Závěr	71
	Seznam použitých zdrojů	73
	Seznam tabulek	78
	Seznam obrázků	79
	Abstrakt	
	Abstract	

Úvod

Tato diplomová práce je zaměřena především na hospodářskou soutěž a její ochranu v České republice. Hospodářská soutěž a její ochrana je v dnešním vysoce konkurenčním a globálním prostředí nutná pro zachování pozitivních dopadů obchodu na spotřebitele a ostatní soutěžitele. Autor této práce se domnívá, že hospodářská soutěž se stala nedílnou součástí dnešního globalizovaného světa a je na ni proto nutno nahlížet častěji než dříve v minulosti. Soutěžitelé se musí v rámci hospodářské soutěže řídit platnými právními předpisy, které ochraňují podstatu hospodářské soutěže. Na území České republiky však tato úprava spadá především do pravomoci Evropské unie, která má oblast hospodářské soutěže na základě primárního práva Evropské unie ve své výlučné pravomoci. Z toho důvodu se právní úprava hospodářské soutěže na území České republiky tvoří a vykládá eurokonformně, což znamená, že na českou legislativu dopadá přímý vliv práva Evropské unie. Na hospodářskou soutěž dohlíží v Evropské unii řada orgánů, především však Evropská komise. V České republice je pak na ochranu hospodářské soutěže zřízen Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, který sídlí v Brně.

Cíle práce a metodika

Cílem této diplomové práce je především charakterizovat hospodářskou soutěž a její ochranu v České republice a následně s využitím informací získaných z teorie analyzovat konkrétní příklady, které se zaměřují především na narušení hospodářské soutěže. Dílčím cílem této práce je na základě zjištěných poznatků v závěru této diplomové práce formulovat doporučení pro soutěžitele.

K dosažení vytyčených cílů byla využita strategie kvalitativního výzkumu, která zahrnovala zejména studium odborné literatury a dalších odborných zdrojů, především však legislativních předpisů Evropské unie a České republiky, které se dotýkají problematiky hospodářské soutěže. Současně byly také využívány pro potřeby zpracování této diplomové práce různé internetové zdroje, ze kterých autor čerpal mimo jiné data o konkrétních případech narušování hospodářské soutěže. Na základě odborných zdrojů a případů z praxe byly vyvozeny závěry shrnuté v závěru této diplomové práce.

Struktura práce

První kapitola této diplomové práce je věnována vztahu ekonomie a soutěžního práva. Obecně je však vztah ekonomie a práva, těchto dvou důležitých disciplín, v dnešním

propojeném a vysoce konkurenčním prostředí důležitý. Globalizovaný celosvětově se rozvíjející mezinárodní obchod je potřeba chránit, a současně regulovat pomocí práva. Naopak právní normy týkající se ekonomických odvětví je potřeba zkoumat i z pohledu ekonoma, aby výsledná aplikace těchto norem lépe odpovídala objektivně zjištěnému stavu věcí. I z těchto výše uvedených důvodů se autor rozhodl věnovat studiu práva, kde následně získal magisterský titul a nyní dokončuje studium ekonomie na Fakultě ekonomické Západočeské univerzity v Plzni.

V druhé kapitole je vymezen systém ochrany hospodářské soutěže v Evropské unii. Jak již bylo řečeno, Evropská unie má oblast hospodářské soutěže a její ochranu ve své výlučné pravomoci, proto je pro správné pochopení celé problematiky důležité popsat fungování Evropské unie v této oblasti. Druhá kapitola je následně dělena do dalších pěti podkapitol, které se zabývají především Evropskou unií, která je jako instituce odpovědná za zajišťování správného fungování hospodářské soutěže na území členských států Evropské unie, pravomoci Evropské unie, vnitřním trhem Evropské unie, pravidly hospodářské soutěže v Evropské unii a úlohou orgánů Evropské unie v oblasti hospodářské soutěže. Mezi tyto orgány patří především Evropská komise, Evropský parlament, Evropská rada, Soudní dvůr Evropské unie a Rada Evropské unie.

Třetí kapitola se zaměřuje především na definování ochrany hospodářské soutěže v České republice. Jak již však bylo napsáno výše, oblast hospodářské soutěže spadá do pravomoci Evropské unie, proto nemá Česká republika v této oblasti velkou pravomoc k samostatné právní úpravě. Třetí kapitola je rozdělena do čtyř dalších podkapitol, přičemž jedna podkapitola se věnuje právní úpravě v České republice a druhá podkapitola je zaměřena především na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, na jeho pravomoci, povinnosti, kompetence a také na samotné řízení před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže. V rámci třetí podkapitoly je definován Leniency program. Čtvrtá podkapitola se věnuje ochraně hospodářské soutěže v číslech.

V rámci čtvrté kapitoly je pozornost věnována narušování hospodářské soutěže. Tato kapitola je rozdělena do pěti dílčích kapitol. Tyto podkapitoly jsou následně zaměřeny na dohody narušující hospodářskou soutěž, a to jak na vertikální dohody, tak horizontální dohody, dále na zneužití dominantního postavení, koncentraci podniků, státní podporu a dozor nad orgány veřejné správy.

Pátá kapitola se již věnuje konkrétním případům narušování hospodářské soutěže. Případy byly vybrány tak, aby postihly co největší spektrum situací, při kterých dochází k porušení pravidel hospodářské soutěže. Diverzifikace těchto příkladů je důležitá, protože tak lze názorně analyzovat různá narušení hospodářské soutěže a různý přístup Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Ačkoliv je nutno k podobným případům přistupovat podobně, je také důležité zkoumat případné odlišnosti a ke každému případu přistupovat zvlášť.

V závěru této diplomové práce jsou shrnuty veškeré důležité poznatky, které byly během zpracovávání této práce zjištěny, a jsou formulována doporučení pro soutěžitele.

K úspěšnému dokončení této diplomové práce byly využity veškeré znalosti a informace, které si autor osvojil během svých studií na Fakultě ekonomické Západočeské univerzity v Plzni a současně také na Fakultě právnické Západočeské univerzity v Plzni. Kombinace získaných znalostí z oblasti ekonomie a práva byla klíčovou součástí této diplomové práce.

1 Vztah ekonomie a soutěžního práva

Právo a ekonomie jsou dvě disciplíny, které spolu úzce souvisejí. Znalost obou disciplín je v moderním světě důležitá.

Jinak tomu není ani ve vztahu ekonomie a soutěžního práva. Ekonomická teorie je klíčovou součástí při objasňování jednotlivých pojmů. Soutěžní právo pracuje s obecnými výrazy, jako je například tržní síla, dominantní postavení nebo narušení soutěže. Konkrétní definici těchto pojmů však lze hledat v ekonomické teorii. Je totiž obecně jisté, že je hospodářská soutěž potřeba a je důležité dbát na její správné a efektivní fungování. Ovšem není již tak jednoduché určit, co lze považovat za narušení hospodářské soutěže a jakou by měla hospodářská soutěž mít podobu. Na základě vývoje hospodářské soutěže se vyvíjí i ekonomické teorie, které pomáhají objasňovat konkrétní pojmy soutěžního práva. (Petr, 2010, s. 22)

Vztahu ekonomie a práva se věnoval i Alvin Klevorick v jednom ze svých článků. (Klevorick, 1975) Dle jeho rozdělení jsou tři možné proudy, jak mohou ekonomové pracovat v oblasti práva. Do první kategorie řadí ekonomy, kteří odpovídají na otázky kladené především soudním znalci. Jako příklad je uváděno určení výše ušlého zisku, což následně pomáhá ke stanovení výše náhrady škody. Druhým přístupem je pomoc ekonomů při tvorbě nového pojmosloví v daných oblastech. Třetím přístupem je pomoc ekonomů při tvorbě legislativy týkající se takového druhu práva, které je ze svého jádra ekonomickým, tak, aby tato legislativa naplňovala stanovené záměry. Typickým právem s ekonomickým prvkem je soutěžní právo. Další osoba, která se věnovala vztahu ekonomie a práva, je Stephen Breyer, což je americký právník a soudce Nejvyššího soudu Spojených států amerických. Tento zkušený právní teoretik považuje soutěžní právo za tradiční ekonomický obor práva. Ekonomie se dle něj podílí jak na tvorbě legislativy, tak na objasnění skutkových stavů. Spolupráce ekonomie a práva je v těchto případech obdobná, jako činnost lékařů v oblasti právní úpravy a objasňování ublížení na zdraví. (Broulík, 2015, s. 17)

Ekonomii v souvislosti se soutěžním právem se věnovali také van den Bergh a Camesasca. Jejich vnímání tohoto prospěšného vztahu lze opět rozdělit do tří skupin. (Broulík, 2015) Ekonomie dává vysvětlení tomu, jakým cílům se lze věnovat v případech soutěžního práva. Kromě informací o jednotlivých institucích ekonomie, jako je například dokonalá konkurence, monopol či ekonomický blahobyt, totiž nabízí ekonomie vhled pro

zákonodárce, kteří jsou díky tomu informováni o skutečnosti, že při touze dosáhnout vytyčeného cíle musí počítat s obětováním jiného cíle. Dále je určitě důležité zmínit, že právní úprava soutěžního práva v Evropské unii obsahuje poměrně velké množství obecných termínů, které se dají interpretovat různými způsoby. Právě s interpretací těchto neurčitých pojmů ekonomie může pomoci. V neposlední řadě je ekonomie nápomocná ve shromažďování důkazů o nelegálním jednání v rámci hospodářské soutěže. Jedná se především o měření, sledování a hodnocení důležitých kritérií, jako jsou například negativní efekty protisoutěžního jednání, koncentrace trhu nebo vymezení relevantního trhu. (Broulík, 2015, s.18)

2 Ochrana hospodářské soutěže v Evropské unii

2.1 Evropská unie

V současné době lze Evropskou unii považovat za ekonomickou integraci, která je nyní tvořena 27 členskými státy. K této formě i počtu členských států se však Evropská unie dostala až po několika desítkách let vývoje. Původně se jednalo pouze o hospodářské společenství, které si kladlo za cíl především vytvořit společný trh, v rámci kterého by docházelo k hospodářské pomoci a spolupráci zakládajících zemí. Nově vytvořený integrační celek pak nesl název Evropské hospodářské společenství. Evropské hospodářské společenství bylo založeno po konci největšího ozbrojeného konfliktu, který lidstvo dosud prožilo. Jednalo se samozřejmě o globální konflikt známý jako druhá světová válka. Celé lidstvo mělo v čerstvé paměti hrůzy této války a s vidinou nedávného utrpení, a možná i právě kvůli tomu, vzniklo Evropské hospodářské společenství jako předpoklad pro neuskutečnění dalšího konfliktu podobných rozměrů. Zakládajícími členy bylo šest evropských států, konkrétně Belgie, Nizozemsko, Lucembursko, Itálie, Německo a Francie. Evropské hospodářské společenství přešlo k 1. lednu 1999 oficiálně do stupně hospodářské a měnové unie, avšak proces tvorby hospodářské unie není stále dokončený. Postupně v rámci větší integrace v evropském prostoru docházelo k rozšiřování pravomocí. Členským státům byl a nadále je udáván směr i v jiných oblastech života, než jen a pouze v oblasti hospodářské. Mezi nejaktuálnější témata, která jsou v současné době na půdě Evropské unie, patří mimo jiné například ekologie, migrační politika nebo úprava zbraňové legislativy. I z důvodu rozšíření pravomocí došlo během roku 1993 k přejmenování Evropského hospodářského společenství na Evropské společenství na základě přijetí Smlouvy o založení Evropského společenství. Lisabonská smlouva však stanovila od 1. prosince 2009 změnu Evropského společenství na Evropskou unii. V průběhu následujících let se do Evropské unie přidávaly postupně další státy. Do roku 2020 se tak nacházelo v Evropské unii 28 států, avšak v tomto zmíněném roce Evropskou unii opustila Velká Británie v rámci takzvaného Brexitu. Jednalo se tak o historicky první opuštění Evropské unie členským státem, ke kterému došlo na základě referenda ve Velké Británii o vystoupení z Evropské unie. Velká Británie však i nadále plánuje úzce spolupracovat s Evropskou unií a vede současně další jednání, která mají za cíl upravit do budoucna vztahy mezi Velkou Británií a Evropskou unií. (Evropská unie, n.d.b)

Obr. 1: Mapa Evropské unie

Zdroj: Evropská unie, n.d.a

Po vstupu České republiky do tehdy ještě Evropského společenství, které je nyní Evropskou unií, v roce 2004 došlo k připojení českého trhu do jednotného vnitřního trhu Evropské unie. Základ Evropské unie a jejího vnitřního trhu je tvořen čtyřmi pilíři. Do těchto čtyř pilířů řadíme volný pohyb osob, volný pohyb služeb, volný pohyb zboží a volný pohyb kapitálu. Všechny výše zmíněné pilíře jsou nezbytnou součástí i hospodářské soutěže. K uvedeným pilířům patří i prostor bez vnitřních hranic, který umožňuje plynulejší volný pohyb osob, zboží, kapitálu i služeb. Evropská unie sjednocuje pravidla hospodářské soutěže v jednotlivých členských státech Evropské unie tak, aby nedocházelo k diskriminaci výrobců a dodavatelů z jiných členských států. K tomuto sjednocení dochází již v primárním právu, konkrétně ve Smlouvě o fungování Evropské unie a ve Smlouvě o Evropské unii. Pravidla uvedená v těchto smlouvách mají aplikační přednost před národním právem, což znamená, že je primární právo Evropské unie nadřazeno právním pramenům jednotlivých členských států a pokud jsou legislativní předpisy členských států v rozporu s legislativními předpisy Evropské unie, použijí se legislativní předpisy Evropské unie.

2.2 Právomoci Evropské unie

Základní ukotvení pravomocí Evropské unie se nachází v čl. 5 Smlouvy o Evropské unii. Zde se uvádí, že pravomoci Evropské unie jsou na základě svěřeni pravomocí. To znamená, že Evropská unie disponuje pouze takovými pravomocemi, které jí svěřily jednotlivé členské státy. V případě, že v některých oblastech nebyla pravomoc svěřena Evropské unii, ponechávají si členské státy pravomoci sami pro sebe. Samotný výkon těchto pravomocí se pak dále orientuje podle zásad subsidiarity a proporcionality. Zásada subsidiarity poskytuje možnost, že v případech, kdy nějaký z naskytnutých problémů nespadá do výlučné pravomoci Evropské unie, může Evropská unie konat v nezbytném měřítku, pokud k zamýšleným výsledkům nelze dosáhnout na úrovni členských států a současně platí, že na úrovni Evropské unie dojde k efektivnějšímu řešení. Zásada proporcionality zaručuje, že Evropská unie nepřesáhne svou činností oblast, která není potřebná pro naplnění cílů uložených různými smlouvami. (Smlouva o Evropské unii, čl. 5)

Evropská unie disponuje několika druhy pravomocí. Právomoci Evropské unie tedy můžeme dělit na:

- výlučné,
- sdílené,
- doplňkové.

Jednotlivé druhy pravomocí jsou vymezeny v první hlavě Smlouvy o fungování Evropské unie, konkrétně tedy v člancích 2 až 6.

Výlučná pravomoc dává Evropské unii možnost, aby určité oblasti spravovala pouze ona s tím, že členské státy se vzdávají své pravomoci k dané problematice. Členské státy však mohou v těchto oblastech přesto operovat, a to v případech, kdy je k tomuto Evropská unie zmocnila či v případech, kdy provádějí příslušné akty Evropské unie. (Smlouva o fungování Evropské unie, čl. 2 odst.1)

Sdílenou pravomocí se rozumí možnost států jednat samostatně v oblastech, v kterých Evropská unie nekoná. Jedná se tedy o možnost státu spravovat vnitrostátní záležitosti podle svých legislativních předpisů, pokud v této oblasti Evropská unie nevydává své vlastní závazné právní akty. (Smlouva o fungování Evropské unie, čl. 2 odst.2).

Doplňková pravomoc Evropské unie slouží především k podpoře činností jednotlivých členských států. Úkolem Evropské unie v rámci doplňkové pravomoci je pomoc, koordinace a případné doplnění aktivit členských států. V rámci doplňkové činnosti Evropská unie nenahrazuje pravomoc členských států. (Smlouva o fungování Evropské unie, čl. 2 odst. 5)

Pravomoci Evropské unie v oblasti hospodářské soutěže jsou upraveny také Lisabonskou smlouvou, která vešla v platnost 1. prosince 2009. Tato smlouva upravuje zakládající smlouvy Evropské unie a zasahuje tedy do primárního práva Evropské unie. Na základě Lisabonské smlouvy mělo dojít k větší transparentnosti procesů, k jejich zjednodušení, zrychlení a zároveň k rychlejší reakci Evropské unie na nastalé problémy. Jedním z cílů výše zmíněné smlouvy byla také větší jednotnost v oblastech, které se týkají ekologie nebo zahraniční politiky Evropské unie. (Vláda České republiky, 2009)

V Lisabonské smlouvě jsou upraveny konkrétní oblasti, kterým se Evropská unie věnuje v rámci svých výše zmíněných pravomocí. Výlučné pravomoci Evropské unie upravuje Lisabonská smlouva v článku 2b, kde se uvádí, že mezi výlučné pravomoci Evropské unie patří:

- *celní unie;*
- *stanovení pravidel hospodářské soutěže nezbytných pro fungování vnitřního trhu;*
- *měnová politika pro členské státy, jejichž měnou je euro;*
- *zachování biologických mořských zdrojů v rámci společné hospodářské politiky;*
- *společná obchodní politika.* (Lisabonská smlouva, čl. 2b)

Z výše uvedených oblastí, v kterých má Evropská unie **výlučnou pravomoc**, se nachází i **oblast hospodářské soutěže**. Z toho tedy vyplývá, že Evropská unie dohlíží na jednotnou hospodářskou soutěž, stanovuje pro ni pravidla, a to vše činí v souladu se svými základními hodnotami, mezi které patří vnitřní trh Evropské unie a na to navazující čtyři pilíře, které jsou definovány dále v této práci.

Lisabonská smlouva definuje i oblasti, kterých se týká sdílená pravomoc. Jak již bylo zmíněno, jedná se o oblasti, v kterých mohou jednotlivé členské státy vykonávat svou působnost, pokud nekoná Evropská unie. Konkrétní vymezené oblasti pro sdílenou pravomoc jsou zmíněny v článku 2c.

Patří mezi ně například:

- *vnitřní trh;*
- *sociální politika, pokud jde o hlediska vymezená v této smlouvě;*
- *hospodářská, sociální a územní soudržnost;*
- *zemědělství a rybolov, vyjma zachování biologických mořských zdrojů (tato oblast patří do výlučných pravomocí, pozn. autora);*
- *životní prostředí;*
- *ochrana spotřebitele;*
- *doprava;*
- *transevropské sítě;*
- *energetika;*
- *prostor svobody, bezpečnosti a práva;*
- *společné otázky bezpečnosti v oblasti veřejného zdraví, pokud jde o hlediska vymezená v této smlouvě. (Lisabonská smlouva, čl. 2c)*

Třetí pravomocí, kterou Evropská unie dle Lisabonské smlouvy disponuje, je pravomoc doplňková. Příslušné oblasti, které do doplňkové pravomoci Evropské unie spadají, jsou definovány v článku 2e. Jedná se o:

- *ochrana a zlepšování lidského zdraví;*
- *průmysl;*
- *kultura;*
- *cestovní ruch;*
- *všeobecné vzdělání, odborné vzdělání, mládež a sport;*
- *civilní ochrana;*
- *správní spolupráce. (Lisabonská smlouva, čl. 2e)*

Schválením Lisabonské smlouvy, která vstoupila v platnost 1. prosince 2009, se jednotlivé členské státy dobrovolně vzdaly své pravomoci právně regulovat soutěžní právo. Stanovení pravidel a právních předpisů, které se týkají hospodářské soutěže se Lisabonskou smlouvou zařadilo do výlučných pravomocí Evropské unie, což má za následek, že jednotlivé členské státy Evropské unie již nemohou samostatně rozhodovat v této oblasti. Tímto krokem dochází ke sjednocení legislativy týkající se hospodářské soutěže a lze díky této smlouvě jednotně chránit hospodářskou soutěž v rámci Evropské unie. Na druhou stranu však jednotlivé členské státy Evropské unie tímto rozhodnutí

postrádají možnost vlastního postupu při ochraně hospodářské soutěže. Je tedy nezbytné se v oblasti hospodářské soutěže orientovat pouze tak, jak určují legislativní předpisy Evropské unie.

2.3 Vnitřní trh Evropské unie

Vznik vnitřního trhu Evropské unie se datuje k datu 1. ledna 1993. Vnitřní trh Evropské unie vznikl jako instituce, která měla za úkol nahradit instituci společného trhu Evropského společenství. Vznikem vnitřního trhu Evropské unie nedošlo k výraznému rozšíření základních pilířů evropského trhu. Došlo a stále dochází spíše k odstranění překážek, které bránily v uplatňování některého ze čtyř základních pilířů popsaných níže. Mimo to lze také formovat a prohlubovat doprovodné programy, které posilují vnitřní trh Evropské unie. Mezi takovou doprovodnou politiku Evropské unie patří například politika soudržnosti. (Tomášek a kol., 2017, s. 208)

V rámci vnitřního trhu Evropské unie dochází mimo jiné k obchodu jednotlivých členských států Evropské unie. Vnitřní trh Evropské unie je postaven na čtyřech základních pilířích, kterými jsou:

- volný pohyb osob,
- volný pohyb zboží,
- volný pohyb kapitálu,
- volný pohyb služeb.

Vnitřní trh je nepochybně důležitým faktorem pro hospodářskou soutěž, jelikož se zde mohou pohybovat subjekty hospodářské soutěže, aniž by je omezovala různá opatření, která by mohla negativně ovlivňovat obchod mezi subjekty. (Fiala, Krutílek & Pitrová, 2018, s. 554)

Díky vnitřnímu trhu dochází také ke zlepšení životní úrovně a k růstu ekonomiky členských států Evropské unie, čímž se také, mimo jiné, zlepšuje postavení Evropské unie v rámci mezinárodního obchodu a trhu. (Muller, 2016)

2.3.1 Volný pohyb zboží

Aby došlo k efektivnímu volnému pohybu zboží, bylo jednoznačně nutné sjednotit a harmonizovat právní úpravu, která byla velmi roztržštěná v jednotlivých předpisech členských států Evropské unie. Dalším problémem, který znemožňoval fakticky volný

pohyb zboží, byla různá omezení volného pohybu zboží. Tato zakázaná omezení jsou definována v člancích 28, 30, 34 a 35 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Dle řazení Tomáška (2017) se jedná o případy, kdy jsou uplatňována:

- *dovozní, průmyslová nebo vývozní cla a veškeré poplatky s rovnocenným účinkem (čl. 28 a 30 SFEU);*
- *množstevní omezení dovozu a vývozu (čl. 34 a 35 SFEU);*
- *omezení s rovnocenným účinkem množstevním omezením dovozu a vývozu. (čl. 34 a 35 SFEU). (Tomášek a kol., 2017, s. 213)*

I přes výše zmíněné problémy, které se podařilo vyřešit, zde stále byl problém s požadavky jednotlivých států Evropské unie na jakost, recepturu a podobné technické požadavky zboží. Tyto požadavky byly v každém státě různé, což v konečném důsledku mohlo vést až ke klamání spotřebitele či k narušení hospodářské soutěže. Z výše uvedených důvodů bylo nezbytnou prioritou Evropské unie sjednotit veškeré předpisy, které se týkaly předmětných oblastí jednotných požadavků. (Muller, 2016)

K vyřešení výše zmíněného problému s rozdílnými technickými normami došlo tak, že různé výrobky byly uznávány členskými státy a došlo také k unifikaci technických norem. Konkrétní podobu technických norem mají na starosti evropské nevládní instituce. Po schválení Radou Evropské unie se tyto směrnice implementují do jednotlivých právních řádů členských států Evropské unie. Pokud dané zboží tedy projde certifikací, která zkoumá, zda splňuje příslušné normy, dostane zboží certifikát s označením CE. Pokud příslušné zboží disponuje označením CE, lze předpokládat, že výrobek splňuje jednotné technické normy a požadavky pro vstup na jednotný trh Evropské unie. Díky důvěře v tuto certifikaci tak může docházet k hladšímu průběhu obchodu mezi jednotlivými členskými státy Evropské unie. (Urban, n.d.)

2.3.2 Volný pohyb kapitálu

Volný pohyb kapitálu je nezbytnou součástí Evropské unie. Pro efektivní pohyb kapitálu je nutné splnit tři podmínky. V České republice je za první nutnou podmínku považována volně směnitelná česká koruna, jakožto národní měna našeho státu. Druhou podmínkou je pak nutnost zavést předpisy Evropské unie, které mají zajistit hladký průběh přeshraničních plateb společně s přesunem různých druhů kapitálů. V neposlední řadě je

zde podmínka odstranění veškerých národních bariér, které by mohly bránit v transferu kapitálu mezi členskými státy Evropské unie. (Muller, 2016)

S ohledem na důležitost volného pohybu kapitálu na území Evropské unie byla vytvořena Rada ECOFIN, což je Rada ministrů financí a hospodářství. Rada ECOFIN v rámci svých jednání probírá, jakými způsoby lze podpořit volný pohyb kapitálu. Mezi klíčové cíle patří lepší alokace zdrojů, efektivnější mobilita pracovníků a zjednodušení obchodů mezi členskými státy Evropské unie. Součástí agendy Rady ECOFIN je také hledat možnosti, jak harmonizovat právní normy, které se věnují daním tak, aby nedocházelo k daňovým únikům nebo podvodům. Z toho důvodu je Rada ECOFIN považována za velice důležitý orgán v oblasti volného pohybu kapitálu. (Ministerstvo financí České republiky, 2005)

2.3.3 Volný pohyb služeb

Zakotvení volného pohybu služeb nalezneme již v primárním právu Evropské unie, jelikož právo na volný pohyb služeb je upraveno ve Smlouvě o založení Evropského společenství i ve Smlouvě o fungování Evropské unie. Pod pojmem volný pohyb služeb si lze představit možnost vykonávat příležitostně a dočasně služby v jiném členském státu. Současně platí, že se subjekt z jednoho členského státu nemusí usazovat na území jiného členského státu a své služby může poskytovat na základě oprávnění, které mu bylo poskytnuto jeho domovským státem. Jedná se tedy o vzájemné uznávání oprávnění jednotlivých členských států Evropské unie. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, n.d.)

Jak již bylo uvedeno výše, volný pohyb služeb je upraven již v primárním právu Evropské unie. Volný pohyb služeb však více upravuje i sekundární právo Evropské unie. Konkrétně je právní úprava obsažena ve Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES o službách na vnitřním trhu, známou též zkráceně jako Směrnice o službách. Tato směrnice je zapracována do právního řádu České republiky pomocí zákona č. 22/2009 Sb., který je též známý jako Zákon o volném pohybu služeb. Na základě Zákonu o volném pohybu služeb došlo k přehlednější administrativě, a především došlo ke vzniku Jednotných kontaktních míst. Jednotná kontaktní místa nalezneme v sídle jednotlivých krajů v rámci obecních živnostenských úřadů. Jedná se o velice důležitou a přínosnou instituci, která poskytuje informace o právních normách týkajících se služeb. (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2015)

2.3.4 Volný pohyb osob

Volný pohyb osob je jedním ze základních pilířů celé Evropské unie, tedy i vnitřního trhu Evropské unie. Toto právo je zaručeno v primárním právu, jelikož ho zakotvují již zakládací smlouvy Evropské unie. Volný pohyb osob se týká občanů Evropské unie, zároveň se však týká také jejich rodinných příslušníků. K hladkému volnému pohybu osob po území států Evropské unie dopomohla mimo jiné také Schengenská dohoda, která zrušila kontroly na vnitřních hranicích států Evropské unie. V návaznosti na zrušení kontrol na vnitřních hranicích došlo k zefektivnění a zrychlení pohybu osob i zboží po území Evropské unie, což mělo za následek, že již nejsou k vidění kilometrové kolony automobilů čekajících na odbavení na hranicích. Absence kontrol na hranicích však může mít i své nevýhody, o kterých se často hovoří v souvislosti s takzvanou uprechlickou krizí. K harmonizaci práv a povinností došlo na úrovni Evropské unie a Česká republika následně implementovala potřebné předpisy a ustanovení do svého právního řádu. (Ministerstvo vnitra České republiky, n.d.)

Schengenský prostor je zcela nepochybně velmi výhodným institutem, jelikož v jeho rámci dochází především k větší efektivitě v dopravě. Výhody Schengenského prostoru si uvědomují i státy v blízkosti Evropské unie. Proto například v rámci Dohody o Evropském hospodářském prostoru mají podobná práva a povinnosti, jakých se dostává občanům členských států Evropské unie v Schengenském prostoru, i státní příslušníci Islandu, Norska nebo Lichtenštejnska. Další zemí, která má analogicky upravenou možnost volného pohybu osob na své území i ze svého území, je Švýcarsko. (Ministerstvo práce a sociálních věcí, n.d.)

Zpočátku byl volný pohyb osob vnímán z ekonomického hlediska. Jednalo se tedy především o pohyb pracovníků a podnikatelů za účelem vykonávání své profese nebo získání zaměstnání v jiném členském státu. Později se k ekonomickému hledisku přidalo i občanské hledisko zaručující volný pohyb i osobám, které nelze považovat za pracovníky. Pro hospodářskou soutěž je však podstatnější volný pohyb z hlediska ekonomického. Volný pohyb pracovníků zajišťuje v primárním právu Smlouva o fungování Evropské unie, která toto právo zakotvuje v článku 45. (Tomášek a kol., 2017, s. 224)

2.4 Pravidla hospodářské soutěže v Evropské unii

Pravidla hospodářské soutěže upravuje především Smlouva o fungování Evropské unie, která tato pravidla obsahuje ve své první kapitole. Tato kapitola, pojmenovaná Pravidla hospodářské soutěže se dále dělí na dva oddíly. První oddíl upravuje pravidla hospodářské soutěže, která jsou platná pro podniky. Druhý oddíl se pak věnuje pravidlům, která se týkají státní podpory.

Nežádoucí chování podniků je dle článku 101 Smlouvy o fungování Evropské unie především to, které má za následek:

- určování ceny při prodeji či nákupu nebo určení jiných obchodních podmínek, a to jak přímo, tak nepřímo,
- kontrolování či omezení investic, výroby, výzkumu, technického rozvoje, odbytu a podobných činností,
- rozdělení zásob či trhů,
- diskriminace některých obchodních partnerů v rámci hospodářské soutěže na základě různých obchodních podmínek, které byly předloženy určitým obchodním partnerům v obdobných případech,
- podmínění akceptace smlouvy na základě dalších podmínek, které však nijak nesouvisí s předmětem uzavírané smlouvy.

Výše uvedená jednání, která jsou v rozporu s ustanovením článku 101 Smlouvy o fungování Evropské unie, **mohou být povolena** v případě, že takováto jednání v konečném důsledku mají **pozitivní dopad na hospodářskou soutěž, vedou k efektivnější výrobě či distribuci zboží, mají za následek hospodářský růst nebo technický pokrok, a která jsou obecně výhodná pro spotřebitele.** (Smlouva o fungování Evropské unie, čl. 101)

Druhý oddíl první kapitoly Smlouvy o fungování Evropské unie, konkrétně se tedy jedná o články 107 až 109, se věnuje státní podpoře. Článek 107 ve svém prvním odstavci obecně zakazuje jakoukoliv státní podporu, která by mohla mít za následek narušení hospodářské soutěže, což je neslučitelné s vnitřním trhem Evropské unie.

V dalších odstavcích výše zmíněného článku je však uvedeno několik případů, v kterých je státní podpora povolena. Jedná se zejména o podpory:

- sociální povahy, které jsou poskytovány individuálním spotřebitelům, a současně platí, že jsou takové podpory poskytovány bez diskriminace,
- sloužící k náhradě škod, které byly způsobeny mimořádnými událostmi či přírodními pohromami,
- týkající se podpory hospodářského rozvoje těch oblastí, které jsou zasaženy vysokou nezaměstnaností nebo extrémně nízkou životní úrovní,
- napravující závažně narušené hospodářství konkrétního členského státu Evropské unie nebo sloužící ke zrealizování zásadního projektu společného evropského zájmu,
- zjednodušující hospodářský rozvoj některých oblastí a činností, přičemž taková podpora musí být v souladu se společným zájmem
- určených na základě rozhodnutí Evropské rady na návrh Evropské komise.
(Smlouva o fungování Evropské unie, čl. 107)

Ačkoliv se může zdát, že pravidla hospodářské soutěže dopadají pouze na soukromoprávní subjekty, tak tomu není, jak je popsáno výše. Tato pravidla tedy musí dodržovat i jednotlivé členské státy. V primárním právu Evropské unie, konkrétně ve Smlouvě o fungování Evropské unie jsou zakotvena základní pravidla, která mají za cíl utvářet prostředí pro efektivní hospodářskou soutěž. Jedná se především o pravidla, která jsou zakotvena v již zmíněných článcích 101 až 109 Smlouvy o fungování Evropské unie. Tato pravidla stanovují zakázané chování, které může vést k porušování hospodářské soutěže, před kterým je však současně nutno subjekty hospodářské soutěže i hospodářskou soutěž samotnou chránit. Důležitá je taktéž ochrana před negativními následky nežádoucího jednání. Evropská unie pomocí jednotlivých právních předpisů se tedy především snaží o:

- zamezení dohod mezi podniky, které by mohly poškodit hospodářskou soutěž neboli zamezení kartelových dohod,
- zamezení zneužití dominantního postavení,
- kontrolu slučování či spojování podniků neboli koncentraci o podniků,

- kontrolu poskytování státní podpory.

Případné zakázané jednání proti hospodářské soutěži řeší Evropská komise v kooperaci s vnitrostátními úřady jednotlivých členských států Evropské unie. Pro tuto kooperaci byla vytvořena Evropská síť pro hospodářskou soutěž. V rámci tohoto institutu dochází k **součinnosti mezi Evropskou komisí a jednotlivými úřady členských států** Evropské unie, a to především ve vyšetřování nových případů, ke sdílení důkazů a ke sdílení jednotlivých rozhodnutí v daných případech. (CDK, 2018)

Na základě článku 105 Smlouvy o fungování Evropské unie je k šetření narušení hospodářské soutěže určena Evropská komise, která společně s příslušnými úřady věnující se ochraně hospodářské soutěže na území jednotlivých členských států Evropské unie zkoumá případné potenciální narušení hospodářské soutěže. Úkony, které přímo souvisejí s daným šetřením, může Evropská komise činit na základě žádosti některého z členských států Evropské unie či z úřední povinnosti. Pokud Evropská komise zjistí na základě svého šetření, že došlo k narušení hospodářské soutěže, je oprávněna vydat rozhodnutí, v němž následně navrhne příslušné opatření sloužící k odstranění protiprávního stavu. Pokud však i přes veškeré úkony Evropské komise protiprávní stav narušení hospodářské soutěže trvá, může Evropská komise vydat zdůvodněné rozhodnutí, které následně může zveřejnit a dále zmocnit příslušné členské státy Evropské unie k tomu, aby tyto členské státy mohly samy učinit vhodná opatření směřující k nápravě. Příslušné podrobnosti a další podmínky však určí Evropská komise. (Smlouva o fungování Evropské unie, čl. 105)

2.5 Úloha orgánů Evropské unie v oblasti hospodářské soutěže

Evropská unie disponuje řadou orgánů, které se věnují mimo jiné hospodářské soutěži. Tyto orgány se podílejí na tvorbě legislativy Evropské unie pomocí jednotlivých právních aktů. Jedná se především o tvorbu nařízení, směrnic, rozhodnutí, doporučení či stanovisek. Různé formy výše zmíněných právních aktů mají různou právní závaznost. Orgány Evropské unie se v oblasti hospodářské soutěže věnují především harmonizaci jednotlivých právních předpisů tak, aby v rámci vnitřního trhu byly podmínky ve všech státech stejné. Důležitými právními předpisy, kterým se orgány Evropské unie věnují,

jsou také antidumpingové předpisy, které mají důležitou funkci v ochraně hospodářské soutěže. Mezi jednotlivé orgány Evropské unie patří:

- Evropská komise,
- Evropský parlament,
- Evropská rada,
- Soudní dvůr Evropské unie,
- Rada Evropské unie.

2.5.1 Evropská komise

Evropská komise je jedním z nejdůležitějších orgánů Evropské unie. V současné době má 27 členů, přičemž každý člen pochází z jednoho členského státu. Ačkoliv je Evropská komise tvořena členy z různých členských států, zastupuje Evropskou unii jako celek. Evropská komise je tvořena tak, že Evropský parlament na návrh Evropské rady zvolí předsedu Evropské komise. Předseda pak následně vybere z jednotlivých kandidátních listin členských států místopředsedy a zbylé komisaře. Složení komise následně musí schválit Evropský parlament. V současné době je předsedkyní Evropské komise Ursula von der Leyen. Evropská komise je odpovědná Evropskému parlamentu, který vykonává nad Evropskou komisí dohled. (Evropská komise, n.d.c)

Česká republika má v Evropské komisi zastoupení v podobě Věry Jourové, která je místopředsedkyní Evropské komise a do její oblasti působnosti spadají především aktivity spojené s hodnotami a transparentností. (Evropská komise, n.d.a)

Evropská komise tvoří návrhy nové legislativy, které následně předkládá Evropskému parlamentu. V kompetencích Evropské komise se nachází i dohled nad dodržováním práva Evropské unie jednotlivými členskými státy. Současně také Evropská komise činí dohled nad podniky, které musejí splňovat podmínky hospodářské soutěže. V případě, že Evropská komise shledá, že došlo k porušení právních předpisů ochraňujících hospodářskou soutěž, může sama Evropská komise zahájit vyšetřování. Pokud dojde Evropská komise k závěru, že došlo k porušení příslušných předpisů, může přistoupit k uložení trestů či sankcí. (Evropská komise, n.d.f)

Evropská komise tedy zkoumá pravidla hospodářské soutěže, která se zabývají především zneužíváním dominantního postavení na trhu, kartelovými dohodami a dalšími dohodami

narušujícími hospodářskou soutěž, státní podporou nebo fúzemí a akvizicemi. (Evropská komise, n.d.d)

V rámci hospodářské soutěže si Evropská komise vytyčila několik cílů, které se snaží svými prostředky naplnovat. Jedním z cílů je výše zmíněný dohled nad hospodářskou soutěží a nad řádným dodržováním závazných právních předpisů Evropské unie. Dalším cílem Evropské komise je zajistit efektivní fungování vnitřního trhu Evropské unie stejně tak, jako efektivní fungování trhů jednotlivých členských států. Evropská komise má současně také za cíl zdokonalovat kooperaci a součinnost jednotlivých světových i národních orgánů, které se zabývají ochranou hospodářské soutěže. Toho chce Evropská komise docílit tím, že se bude snažit prosazovat kulturu hospodářské soutěže tak, jak je nastavena v rámci Evropské unie. (Evropská komise, n.d.b)

Na již zmíněný dohled nad ochranou hospodářské soutěže není Evropská komise sama. Tento dohled je totiž vykonáván v kooperaci s příslušnými vnitrostátními antimonopolními úřady jednotlivých členských států Evropské unie. Za Evropskou komisi jedná v oblasti hospodářské soutěže Generální ředitelství pro hospodářskou soutěž, kde v současnosti jako generální ředitel působí Olivier Guersent. (Evropská komise, n.d.e).

Evropská komise je mimo jiné také důležitým článkem v případě posuzování, schvalování či zakazování státní podpory určené podnikům od jednotlivých členských států Evropské unie. Její povinností je tyto státní podpory zkoumat a případně bránit takovým státním podporám, které by mohly narušit hospodářskou soutěž. (Tomášek a kol., 2017, s. 294)

Jak již bylo uvedeno výše, Evropská komise dohlíží nad dodržováním legislativy týkající se hospodářské soutěže. V rámci své pravomoci může Evropská komise po svém šetření ukládat pokuty soutěžitelům, jejichž chování v rámci hospodářské soutěže shledá jako narušující hospodářskou soutěž. Mezi největší pokuty, které Evropská komise ve své historii uložila nějakému soutěžiteli, patří pokuta ve výši 2,9 miliardy eur, což je v přepočtu přes 78 miliard korun českých. Tato pokuta byla vyměřena za kartelovou dohodu velkých výrobců nákladních automobilů, kterými byly společnosti Volvo/Renault, Daimler, DAF, Iveco a MAN. Společnosti MAN se však pokuta netýkala, jelikož celý případ tato společnost nahlásila. Další velkou pokutou uloženou Evropskou komisí byla pokuta několika mezinárodním skupinám firem, mezi které mimo jiné patřily

firmy Philips a LG Electronics. Tato pokuta byla udělena také za kartelovou dohodu. Výše pokuty činila 1,41 miliardy eur. Za kartel výrobců autoskel, kterého se účastnily společnosti Soliver, Asahi, Pilkington a Saint-Gobain, byla Evropskou komisí vyměřena pokuta ve výši 1,18 miliard eur. (Euroskop, 2016)

Pravděpodobně nejvíce pokutovanou firmou, alespoň co se výše celkové pokuty týká, je společnost Google. Tato společnost byla pokutována za zneužití dominantního postavení v roce 2017 pokutou ve výši 2,42 miliard eur a za stejné jednání, tedy za zneužití dominantního postavení, byla společností Google vyměřena pokuta v roce 2018 ve výši 4,34 miliard eur. Dohromady tedy pouze tyto dvě pokuty dosahují astronomické výše 6,76 miliard eur. (ČTK, 2018)

2.5.2 Evropský parlament

Evropský parlament je jako jediný orgán Evropské unie volen přímo občany jednotlivých členských států Evropské unie. Jedná se tedy o zastoupení všech 27 států. V současnosti je voleno celkem 705 poslanců Evropského parlamentu. Celkový počet poslaneckých míst se přepočítává dle počtu obyvatel jednotlivých členských států. Zvolení poslanci Evropského parlamentu se následně formují do bloků dle politické příslušnosti. Poslanci ze stejného členského státu tedy mohou stát proti sobě. Volby do Evropského parlamentu probíhají jednou za pět let. (Evropský parlament, n.d.)

Česká republika v současnosti disponuje 21 poslanci. Základní funkce, které Evropský parlament vykonává, lze dělit podle tří skupin:

- **Legislativní funkce**

V rámci legislativní funkce Evropský parlament připravuje a schvaluje novou legislativu. Právní předpisy může připravovat sám Evropský parlament v rámci svých výborů a následně může připravené předpisy schválit plénum, které tvoří všichni poslanci Evropského parlamentu. Ke schválení může Evropský parlament dostat také návrh právního předpisu, který vytvořila Evropská komise. Dále se také Evropský parlament věnuje rozšiřování Evropské unie o nové členské státy nebo rozhoduje o mezinárodních smlouvách.

- **Dozorčí funkce**

Jak již bylo napsáno výše, Evropský parlament v rámci své dozorčí funkce vykonává dohled nad Evropskou komisí a to tím, že volí předsedu Evropské

komise, schvaluje složení Evropské komise a také může Evropské komisi vyslovit nedůvěru, po které Evropská komise musí odstoupit. Evropský parlament provádí dozor i ostatních orgánů Evropské unie. Spolu s Evropskou centrální bankou se také podílí na tvorbě měnové politiky.

- **Rozpočtová funkce**

Rozpočtovou funkci naplňuje Evropský parlament především tím, že ve spolupráci s Radou sestavuje rozpočet Evropské unie a schvaluje dlouhodobý rozpočet Evropské unie (Evropská unie, n.d.d)

Evropský parlament také mimo jiné tvoří výbory. V souvislosti s hospodářskou soutěží lze zmínit dva z nich. Jedná se o Hospodářský a měnový výbor (ECON) a Výbor pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů (IMCO). Hospodářský a měnový výbor se věnuje především hospodářské a měnové politice Evropské unie, tvoří pravidla pro hospodářskou soutěž a dohlíží na státní podporu podnikům. Výbor pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů odhaluje a odstraňuje veškeré bariéry, které brání efektivnímu fungování vnitřního jednotného trhu Evropské unie. Dále se Výbor pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů věnuje ochraně a podpoře hospodářských zájmů spotřebitelů. (Evropská komise, n.d.b)

Česká republika má v obou výborech své zastoupení, a to v podobě Lud'ka Niedermayera a Ondřeje Kovaříka, kteří působí v Hospodářském a měnovém výboru a současně do Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů patří Hynek Blaško, Dita Charanzová, Marcel Kolaja a Kateřina Konečná. (CDK, 2018)

2.5.3 Evropská rada

Evropskou radu tvoří nejvyšší představitelé členských států. Jedná se tedy o 27 členů Evropské rady. Jednotlivá jednání Evropské rady jsou nazývána summity. Tato jednání se konají jednou za čtvrtletí. Kromě všech 27 nejvyšších představitelů se summitu účastní i předseda Evropské rady a předseda Evropské komise. V současné době je předsedou Evropské rady Charles Michel. Evropská rada definuje priority a hlavní politické směry Evropské unie. Ve většině případů stačí k přijetí rozhodnutí konsensus. Z menší části rozhoduje Evropská rada o jednotlivých případech kvalifikovanou většinou či jednomyslně. Konečného hlasování Evropské rady se však neúčastní předseda Evropské komise ani předseda Evropské rady.

Za svolávání a řízení Evropské rady je odpovědný předseda Evropské rady, který je volen členy Evropské rady na dobu působení dvou a půl let. Mezi další práva a povinnosti předsedy Evropské rady patří zastupování Evropské unie při vyjednávání s dalšími státy. Evropská rada není oprávněna přijímat právní předpisy. Její činnost spočívá především v určení základních politických rámců a priorit Evropské unie. Jedná se většinou o zvláště citlivé či složité problémy. Současně stanovuje kurz zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie. V neposlední řadě se může Evropská rada podílet na nominaci či jmenování různých představitelů orgánů Evropské unie, jako například komisařů v Evropské komisi či představitelů Evropské centrální banky. Evropská rada sídlí v belgickém městě Bruselu. (Evropská unie, n.d.c)

S ohledem na to, že Evropská rada koordinuje priority a určuje celkový směr Evropské unie, je velice podstatná i její činnost v ochraně hospodářské soutěže. Současná Evropská rada schvaluje zároveň s Evropským parlamentem potenciálního komisaře pro hospodářskou soutěž, který je jmenován předsedou Evropské komise a vládou příslušného členského státu Evropské unie. (Evropská komise, n.d.b)

2.5.4 Soudní dvůr Evropské unie

Soudní dvůr Evropské unie působí jako soudní orgán Evropské unie. V kooperaci s jednotlivými soudy členských států Evropské unie realizuje unitární výklad primárního i sekundárního práva Evropské unie. Soudní dvůr Evropské unie se dále dělí na Tribunál a Soudní dvůr. Jako instituce sídlí Soudní dvůr Evropské unie v Lucemburku. (Česká advokátní komora, n.d.)

Tribunál je považován za orgán, který řeší méně složité případy. Tvoří ho v současnosti 54 soudců, tedy za každý členský stát dva soudci. Soudní dvůr je pak tvořen pouze jedním soudcem z každého členského státu Evropské unie, jedná se tedy o celkem 27 členů Soudního dvora. Soudci působící v rámci Soudního dvora Evropské unie však nezastupují svůj stát a jsou nezávislí. Funkční období je šestileté a každé tři roky dochází k obměně poloviny soudců. (Hendrych, 2020)

Soudní dvůr Evropské unie se zabývá různorodou agendou. Mezi nejfrekventovanější případy patří:

- vymáhání práva, kde se jedná o porušení či zanedbání povinností členského státu, které mu vyplývají z právních předpisů Evropské unie. Jedná se o žalobu pro nesplnění povinnosti, kterou může vznést jiný členský stát či Evropská komise,
- výklad práva, kdy se vnitrostátní soud obrátí na Soudní dvůr Evropské unie s žádostí o přesný výklad právního předpisu či jeho části, o které má vnitrostátní soud pochybnosti. Tento problém je řešen rozhodnutím o předběžné otázce,
- postihy orgánů Evropské unie, které připadají v úvahu v případě, že osoba či firma je poškozena nečinností nebo naopak činností orgánů Evropské unie nebo některým ze zaměstnanců. Postih orgánů Evropské unie je realizován na základě žaloby o náhradu škody,
- zajištění činnosti ze strany orgánů Evropské unie. Jakýkoliv subjekt, ať už jednotlivec, stát nebo některý z orgánů Evropské unie, může k Soudnímu dvoru Evropské unie podat žalobu pro nečinnost v případě, kdy měl některý z orgánů Evropské unie vydat rozhodnutí či jinak činit, ačkoliv tak neudělal,
- zrušení právních předpisů, ke kterému dochází na základě žaloby pro neplatnost. Tuto žalobu může podat Evropská komise, Rada Evropské unie nebo členský stát, kdy má některý z uvedených subjektů za to, že předmětný právní předpis je v rozporu s lidskými právy či primárním právem Evropské unie. (Soudní dvůr Evropské unie, n.d.)

S ohledem na to, že Soudní dvůr Evropské unie je tvořen soudci z jednotlivých členských států, jedná se o mnohojazyčný orgán. Kterýkoliv z jazyků Evropské unie se může stát jednacím jazykem při jednání Soudního dvora Evropské unie. Tímto principem je mimo jiné naplněna podmínka rovnosti před soudy, jelikož jakýkoliv subjekt může se soudem jednat ve svém jazyce. Současně je důležité, aby rozhodnutí byla vydávána v jednotlivých jazycích pro přehlednější unifikaci soudní judikatury Soudního dvora Evropské unie. Jedná se o unikátní přístup v justici, který se u žádného jiného soudu ve světě nepraktikuje. (Court of Justice of the European Union, n.d.)

V souvislosti s hospodářskou soutěží je Soudní dvůr Evropské unie důležitý v tom, že sjednocuje interpretaci příslušných právních norem. Tím je zajištěna stejná aplikace práva Evropské unie na území každého členského státu Evropské unie. Jednotlivé případy, které byly řešeny na půdě Soudního dvora Evropské unie, byly základem k další interpretaci

legislativních předpisů Evropské unie či případné novelizaci těchto předpisů. Soudní dvůr Evropské unie je také k dispozici vnitrostátním soudům jednotlivých členských států Evropské unie, pokud vnitrostátní soudy potřebují vznést otázku v oblasti uplatňování a interpretace legislativních předpisů Evropské unie ve věcech týkajících se hospodářské soutěže. (Evropská komise, n.d.b)

2.5.5 Rada Evropské unie

Rada Evropské unie je dalším velice důležitým orgánem Evropské unie. V některých případech je Rada Evropské unie nazývána též Radou ministrů. Z tohoto neformálního pojmenování vyplývá, že je tvořena vždy jedním ministrem z každého členského státu Evropské unie. Zastoupení jednotlivých ministrů se logicky liší dle tématu, které zrovna Rada Evropské unie projednává. Každý ministr má jeden hlas, dochází tedy k posílení menších členských států. Rada Evropské unie se také podílí na tvorbě a přijímání legislativních předpisů Evropské unie, podobně jako Evropský parlament a Evropská komise. Jelikož se na půdě Rady Evropské unie vedou jednání všech ministrů členských států, může se tento orgán považovat jako místo, kde se střetávají různé názory různých států. (Fiala a kol., 2018, s. 253)

Každý ministr tedy může hájit zájmy svého státu, což je opačný přístup, než který vidíme například u Evropského parlamentu, kde volení zástupci zastupují politické názory na půdě Evropského parlamentu, nikoliv zájmy svého členského státu.

Jedním z úkolů, který přísluší Radě Evropské unie, je přijímat legislativní předpisy Evropské unie společně s Evropským parlamentem, které navrhuje Evropská komise. Dále je také důležité prostřednictvím Rady Evropské unie v rámci možností upravovat, sjednocovat a řídit jednotlivé politiky členských států Evropské unie. Rada Evropské unie je také důležitým orgánem v rámci mezinárodních vztahů, jelikož utváří bezpečnost a zahraniční politiku Evropské unie. S tím také mimo jiné souvisí pravomoc sjednávat dohody mezi Evropskou unií a dalšími státy či jednotlivými mezinárodními institucemi. V neposlední řadě je Rada Evropské unie také důležitým článkem spolu s Evropským parlamentem při projednávání a přijímání ročního rozpočtu Evropské unie. (Rada Evropské unie, n.d.)

Rada Evropské unie je vždy po dobu šesti měsíců řízena pomocí předsednictví, které vykonává vždy jeden z členských států. V současné době, tedy konkrétně v období od

1. ledna 2021 do 30. června 2021, je předsednickým státem Portugalsko. (Council of the European Union, n.d.)

Pro hospodářskou soutěž je Rada Evropské unie především tím, že projednává a případně schvaluje legislativní předpisy Evropské unie, které se mohou týkat i úpravy či tvorby předpisů pro hospodářskou soutěž. Zležitosti ohledně hospodářské soutěže probírají v rámci Rady Evropské unie příslušní ministři jednotlivých členských států během schůze, která je označována jako Rada pro konkurenceschopnost. (Evropská komise, n.d.b)

3 Ochrana hospodářské soutěže v České republice

Česká republika v případě ochrany hospodářské soutěže disponuje svou právní úpravou i svými instituty. Vše však musí odpovídat normám primárního i sekundárního práva Evropské unie. To je dáno tím, že pravidla hospodářské soutěže, respektive její ochrana a právní úprava, náleží do výlučné pravomoci Evropské unie, která oblast hospodářské soutěže zařadila do své výlučné pravomoci při schválení Lisabonské smlouvy. Tato smlouva vešla v platnost 1. prosince 2009. V této kapitole je tedy detailněji popsán a vysvětlen Zákon o ochraně hospodářské soutěže a s tím související Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, který dbá na dodržování všech práv spojených s hospodářskou soutěží. Definovány jsou také jeho pravomoci, povinnosti a kompetence a následně také i průběh řízení před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže.

3.1 Právní úprava v České republice

V České republice se ochraně hospodářské soutěže věnuje především zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže. Tento zákon byl několikrát novelizován a je tedy v souladu s primárním i sekundárním právem Evropské unie. V případech, kdy by se Zákon o ochraně hospodářské soutěže odchyloval od právní úpravy Evropské unie, platí aplikační přednost práva Evropské unie. Zákon o ochraně hospodářské soutěže je spíše obecný předpis, který dává možnost Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a zároveň soudům pravomoc jednotlivé pojmy vykládat v rámci své rozhodovací činnosti. Tento přístup reflektuje i evropské vnímání právní úpravy hospodářské soutěže, jelikož se takto dává volnost příslušným úřadům reagovat flexibilně na nově vzniklé situace, se kterými zákonodárce při tvorbě právní úpravy nemohl počítat. (Bejček a kol., 2014, s. 136)

V rámci různých novelizací docházelo k velkému počtu změn Zákona o ochraně hospodářské soutěže. Velká část změn se věnovala zavedení především procesních změn. Jednalo se například o úpravu správního řízení a ukládání pokut, případně o možnosti nahlížení do spisu a podobně. Některé změny se však týkaly zavedení programu Leniency a institutu narovnání. Oba výše uvedené pojmy jsou definovány dále v této diplomové práci. (Bejček a kol., 2014, s. 279)

Jak již z názvu vyplývá, tak Zákon o ochraně hospodářské soutěže má za úkol ochraňovat hospodářskou soutěž. Konkrétně je účel tohoto zákona definován v jeho prvním odstavci prvního paragrafu, kde se uvádí, že Zákon o ochraně hospodářské soutěže je určen jako

prevence proti narušení hospodářské soutěže. Jako narušení hospodářské soutěže se dle výše zmíněného odstavce považuje její vyloučení, omezení, ohrožení či další jiné narušení. V témže odstavci jsou také uvedena již vyjmenovaná narušení. Jedná se tedy o:

- dohody soutěžitelů,
- zneužití dominantního postavení soutěžitelů,
- spojení soutěžitelů,
- orgány veřejné správy při výkonu samosprávy či státní správy. (Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, § 1)

Tato jednotlivá narušení budou více definována v následující části této práce.

Z ekonomického hlediska je hospodářská soutěž velice důležitá, jelikož její efektivní a ničím nerušený průběh má za následek ekonomický růst a celosvětový rozvoj. Hospodářská soutěž je Zákonem o ochraně hospodářské soutěže chráněna jako celek, tedy jako nějaká významná hodnota. Z toho důvodu nejsou jednotlivé případy poškození samostatných soutěžitelů tímto zákonem řešeny. (Bejček a kol., 2014, s. 317)

Řízení před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže, případně také před příslušným soudem, je upraveno mimo Zákona o ochraně hospodářské soutěže také zákonem č. 500/2004. Sb., který je znám především jako Správní řád. Tento zákon je obecným předpisem, podle kterého se postupuje v případě, že danou věc neupravuje Zákon o ochraně hospodářské soutěže. (Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, § 25a)

Dalším zákonem, který v rámci české legislativy obsahuje úpravu týkající se hospodářské soutěže, je zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje. Tento zákon reflektuje právní úpravu státní podpory, která spadá především do pravomoci Evropské komise. Zákon č. 215/2004 Sb. tedy potvrzuje pravomoci Evropské komise v oblasti státní podpory a Úřad pro ochranu hospodářské soutěže zmiňuje jako koordinační orgán, který je pro pomoc s vyšetřováním Evropské komisi k dispozici. (Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, § 3)

3.2 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže byl založen na základě přijetí zákona č. 273/1996 Sb., známého též jako Zákon o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, který vstoupil v platnost i účinnost 11. října 1996. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, n.d.a)

Zákon č. 273/1996 Sb. obsahuje pouze tři paragrafy. Podle tohoto zákona je Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ústředním orgánem státní správy, který má za úkol ochraňovat a podporovat hospodářskou soutěž proti již výše zmíněným narušením hospodářské soutěže. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže sídlí v Brně. Ve vedení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže je předseda, který je jmenován a případně i odvolán prezidentem republiky na návrh vlády. Předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže má šestileté funkční období, současně nesmí být členem žádné politické strany nebo politického hnutí a také nesmí být jmenován do této funkce více než dvakrát. Své funkce se předseda může v případě potřeby i vzdát. (Zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, §1, §2)

V současné době je předsedou Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D., který nastoupil do své funkce k 2. prosinci 2020. Jako předsedu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ho jmenoval prezident republiky Miloš Zeman 1. prosince 2020. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, n.d.c)

3.2.1 Pravomoci, povinnosti a kompetence Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže si jako primární cíl ukládá **zajistit řádné fungování trhů tak, aby byla naplňována podstata hospodářské soutěže**, byly dodržovány veškeré předpisy, a současně aby chování v rámci hospodářské soutěže poskytovalo užitek spotřebitelům. Do obecných činností, které Úřad pro ochranu hospodářské soutěže vykonává, lze tedy řadit tyto činnosti:

- řízení soutěžitelů, aby dodržovali příslušné předpisy soutěžního práva,
- postihování praktiky narušující hospodářskou soutěž,
- umožnění nápravy ilegálního konání, které zatím nezpůsobilo kritické následky,
- dozor nad zadáváním veřejných zakázek,
- prošetření úkonů zadavatelů veřejných zakázek,

- pomáhat při vytváření či novelizaci právních předpisů,
- dozor při prodeji zemědělských a potravinářských výrobků v případech významné tržní síly,
- konzultace v oblasti veřejné podpory. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, n.d.b)

Pravomocí a současně povinností, kterou Úřad pro ochranu hospodářské soutěže disponuje, je taktéž **rozhodovací činnost**. V rámci rozhodovací činnosti se Úřad pro ochranu hospodářské soutěže věnuje zejména:

- zákazu realizace zakázaného ujednání,
- odmítnutí výhody plynoucí z nějakého nařízení, které je v souladu s čl. 101 Smlouvy o Evropském společenství,
- zákazu budoucího zneužívání dominantního postavení, kterému předcházelo rozhodnutí o tom, že již ze strany soutěžitele dospělo ke zneužití dominantního postavení,
- oprávnění k výjimce ze zakázaného spojování či zrušení uděleného souhlasu ke spojení soutěžitelů,
- rozhodnutí o předběžných opatřeních, které se vyskytují v rámci uplatňování čl. 101 a čl. 102 Smlouvy o Evropském společenství. (Bejček a kol., 2014, s. 361)

3.2.2 Řízení před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže

Obecně probíhá řízení před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže podle zákona č. 500/2004 Sb. Zmíněný zákon se také nazývá Správní řád. Jedná se v tomto případě o takzvaný lex generalis. Vůči zákonu č. 500/2004 Sb. vystupuje zákon č. 143/2001 Sb., tedy Zákon o ochraně hospodářské soutěže, jako lex specialis. To znamená, že Zákon o ochraně hospodářské soutěže má přednost v oblastech, které upravuje. V oblastech, které zákon o ochraně hospodářské soutěže neupravuje se použijí ustanovení obsažená v zákoně č. 500/2004 Sb. Příkladem speciální úpravy, která se nachází v § 21a zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, je vymezení účastníků řízení. Výše zmíněné ustanovení považuje za účastníky řízení:

- osoby, které mají povinnost podat návrh na povolení spojení (toto platí v případě řízení o povolení spojení a také v řízení o povolení výjimky ze zákazu uskutečňování spojení),

- osoby, o jejichž právech a povinnostech se bude v řízení jednat a rozhodovat (toto platí pro ostatní případy),
- právní nástupce právnické osoby, která zanikla a současně je tato právnická osoba podezřelá z protiprávního realizování spojení soutěžitelů, zneužití dominantního postavení či uzavření zakázané dohody.

V odstavci 3 výše zmíněného paragrafu Zákona o ochraně hospodářské soutěže je následně vymezen pojem účastníků pro řízení o dohodách narušujících hospodářskou soutěž. V tomto odstavci je tedy uvedeno, že „v řízení o dohodách narušujících hospodářskou soutěž následkem kumulativního účinku vertikálních dohod uzavřených pro distribuci stejného, srovnatelného nebo zaměnitelného zboží, kdy jednou ze stran těchto dohod je vždy tentýž soutěžitel, který jejich uzavření jiným soutěžitelům navrhuje, může Úřad omezit okruh účastníků řízení jen na tohoto soutěžitele.“ (Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, §21a)

Řízení před Úřadem na ochranu hospodářské soutěže se může **zahajovat dvojím způsobem**. Prvním způsobem se řízení zahajuje na návrh, druhým způsobem je pak zahájení řízení z úřední povinnosti. Konkrétní skutečnosti, podle kterých se určí, jakým postupem se řízení před Úřadem hospodářské soutěže zahájí, upravuje § 21 zákona č. 143/2001, tedy Zákon o ochraně soutěže. V něm je uvedeno, že na základě návrhu se řízení zahajuje v případech, kdy se jedná o řízení o povolení výjimky ze zákazu uskutečňování spojení či o řízení o povolení spojení soutěžitelů. V ostatních případech se řízení před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže zahajuje z moci úřední. V rámci šetření může také nastat situace, kdy Úřad pro ochranu hospodářské soutěže během předběžného šetření dojde k závěru, že příslušné narušení hospodářské soutěže nedosahuje svým následkem velmi škodlivého účinku a po důkladném prošetření může Úřad pro ochranu hospodářské soutěže dojít k závěru, že nezahájí řízení z moci úřední. V případě takového rozhodnutí musí Úřad pro ochranu hospodářské soutěže sepsat záznam, kde dostatečně odůvodní své rozhodnutí o nezahájení řízení. (Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, § 21)

Důležitým prvkem řízení před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže je institut takzvaného **narovnání**. Právní základ narovnání lze najít v Zákoně o ochraně hospodářské soutěže, konkrétně tedy v druhém odstavci § 22ba zákona č. 143/2001 Sb. Narovnání pomáhá zvýšit celkovou rychlost v rámci řízení a také přispívá k efektivnosti řízení před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže. Základem narovnání je mimo jiné

přiznání se ke spáchání správního deliktu soutěžitelem. Jakousi odměnou za spolupráci s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže, tedy za zjednodušení a urychlení řízení, případně za vyšší efektivitu, může být soutěžiteli na základě podané žádosti přiznáno snížení vyměřené pokuty. Sleva z vyměřené pokuty je 20 % z této pokuty. Využití institutu narovnání je v kompetenci Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, který po zhodnocení veškerých skutečností, důkazů, svojí předchozí praxe a podobně, vyhodnotí, zda může v daném konkrétním případě využít narovnání pro vyřešení tohoto případu. (Bejček a kol., 2014, s. 369)

3.3 Leniency program

Leniency program je poměrně zásadním institutem, který lze využít během správního řízení. Tento program lze využít při řízení před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže nebo při řízení před Evropskou komisí. Dále v této kapitole však bude pracováno pouze s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže jako příslušným orgánem na území České republiky. Leniency program je příležitostí ke spolupráci soutěžitelů s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže, kterou může využít každý, kdo se dopustil jednání v rámci kartelových dohod, čímž mohlo dojít nebo již došlo k narušení hospodářské soutěže. Leniency program se dělí na dva typy. První typ Leniency programu se zaměřuje především na to, aby soutěžiteli, který se rozhodne využít programu Leniency, nebyla vyměřena pokuta na konci správního řízení. Druhý typ Leniency programu je následně určen ke snížení výsledné pokuty, která bude soutěžiteli vyměřena. K úspěšné aplikaci Leniency programu je však důležité splnit určité podmínky. Mimo splnění obecných podmínek a doznání se k podílu na zakázané kartelové dohodě, musí soutěžitel využívající první typ Leniency programu předložit jako první důkazy o zakázané dohodě soutěžitelů, ke kterým se však Úřad pro ochranu hospodářské soutěže zatím nedostal. V případě druhého typu musí soutěžitel předložit důkazy o zakázané dohodě soutěžitelů, které mohou po spojení s důkazy získanými Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže významně ovlivnit průběh celého správního řízení. Může se jednat například o utajované informace, které následně pomohou celý případ ve spolupráci s již získanými důkazy vyřešit. O tom, zda bude žádosti o program Leniency vyhověno, rozhoduje Úřad pro ochranu hospodářské soutěže dle svých vlastních interních pravidel. (Štenglová, Dědič & Tomsa, 2019, s.83)

Pro úspěšnou aplikaci Leniency programu je potřeba splnit několik klíčových faktorů. Mezi tyto faktory patří především transparentnost, atraktivnost a srozumitelnost Leniency programu. Soutěžitel, který hodlá program Leniency využít, musí být schopen se rozhodnout, zda dokáže splnit příslušné podmínky pro úspěšnou aplikaci tohoto programu. Zároveň tato možnost musí být výhodná pro daného soutěžitele, aby byl motivován využít program Leniency. Důležitým faktorem je také správně nastavený systém pokut pro soutěžitele. Pokud si však soutěžitel účastníci se zakázané dohody soutěžitelů dokáže spočítat, že účast na takové dohodě je i s vidinou následné pokuty výhodnější, nebude ochoten se Leniency programu účastnit. Případná chybějící motivace soutěžitele využít tohoto programu je chybou špatně nastaveného systému ukládání pokut. Je proto velice důležité, aby se obecně zvýšila pravděpodobnost ukládat dostatečně vysoké pokuty, z kterých budou mít soutěžitelé náležité obavy. Z toho důvodu musí mít příslušný orgán dostatečné pravomoci v oblasti vyšetřování, aby následně docházelo k odhalování těchto případů a k pokutování protiprávního jednání soutěžitelů. (Petr, 2010, s. 514-515)

3.4 Ochrana hospodářské soutěže v číslech

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže zahájil v roce 2020 celkem 60 správních řízení. Z níže přiloženého obrázku vyplývá, že padesát zahájených případů se týkalo spojování soutěžitelů, devět případů se věnovalo zakázaným dohodám a jeden případ byl zahájen z podezření na zneužití dominantního postavení. Případ týkající se dozoru nad orgány veřejné správy nebyl v roce 2020 Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže zahájen. Z níže přiloženého obrázku je patrné, že se jedná o poměrně standardní rozložení činnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, jelikož se obdobná čísla objevují od roku 2016, což je nejstarší rok uvedený v níže uvedeném obrázku.

Obr. 2: Počty zahájených řízení v oblasti hospodářské soutěže

Zdroj: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2021d

Úkolem Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže je nejen správní řízení zahajovat, ale logicky také ukončovat. Správní řízení před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže se ukončuje rozhodnutím, které tento orgán vydá. Během roku 2020 vydal Úřad pro ochranu hospodářské soutěže celkem 65 rozhodnutí, které se týkaly hospodářské soutěže. Celkem 48 rozhodnutí vydal Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v případech, které se týkaly spojování soutěžitelů. Nakonec však bylo povoleno pouze 47 z těchto návrhů, jelikož během jednoho správního řízení nakonec soutěžitel upustil od navrhovaného spojení. Navíc mohl Úřad pro ochranu hospodářské soutěže rozhodnout o 34 případech ve zkrácené lhůtě v rámci zjednodušeného řízení. Dále Úřad pro ochranu hospodářské soutěže rozhodoval o dohodách narušujících hospodářskou soutěž. Bylo vydáno celkem 11 rozhodnutí, které se týkaly zakázaných dohod soutěžitelů. V sedmi případech se pak jednalo o takzvané horizontální kartely. V ostatních čtyřech případech zakázaných dohod řešil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže takzvané vertikální kartely. Bližší specifikaci výše popsaných druhů kartelů lze dohledat v kapitole 4.1 této diplomové práce. Jeden z nejvýznamnějších kartelů, o kterém bylo rozhodnuto v roce 2020 je kartel v oblasti informačních technologií. Tento případ je více rozebrán v kapitole 5.5. V oblasti zneužití dominantního postavení rozhodl Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v roce 2020 pouze v jediném případě. Dalších pět rozhodnutí, které vydal Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, se pak týkalo dozoru nad orgány veřejné správy. Jak ukazuje obrázek níže, výše popsané počty vydaných rozhodnutí lze požadovat za jakýsi standard, který si Úřad pro ochranu hospodářské soutěže drží v průběhu posledních pěti let. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2021d)

Obr. 3: Počty vydaných rozhodnutí v oblasti hospodářské soutěže

Zdroj: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2021d

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže může ukládat finanční pokuty. Celková výše pokut, které byly uděleny za rok 2020, dosáhla částky 266 milionů korun českých. Jak je patrné z obrázku níže, jedná se o více než dvojnásobný nárůst oproti roku 2019. Je však nutné poukázat na fakt, že od roku 2016 docházelo ke snižování celkové výše pokut, které vydal Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Celková částka 266 milionů korun českých je tak třetí nejvyšší částkou za posledních pět let. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2021d)

Obr. 4: Výše pokut uložených sankcí v I. stupni (v milionech Kč)

Zdroj: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2021d

Konkrétní rozložení pokut na jednotlivé druhy narušování hospodářské soutěže ukazuje následující obrázek. Z toho je patrné, že naprostou většinu z výše uvedených 266 milionů korun, které byly uloženy jako pokuty Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže, se týkají zakázaných dohod soutěžitelů, konkrétně tedy horizontálních kartelů. Další podstatnější pokuty byly uloženy za vertikální kartely v rámci zakázaných dohod soutěžitelů a také za zneužití dominantního postavení. Ostatní pokuty byly vyměřeny za další druhy narušování soutěže nebo za narušování řízení, za což byly uloženy Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže pořádkové pokuty. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2021d)

Obr. 5: Pokuty uložené v I. stupni

Zdroj: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2021d

4 Narušování hospodářské soutěže

Narušení hospodářské soutěže není jako pojem přesně definováno. Zákon o ochraně hospodářské soutěže, v prvním odstavci § 1 zákona č. 143/2001 Sb. uvádí jako narušení hospodářské soutěže:

- ohrožení,
- omezení,
- vyloučení,
- jiné narušení hospodářské soutěže. (Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, §1)

Co však lze chápat jako ono ohrožení, omezení, vyloučení či jiné narušení hospodářské soutěže zákon o ochraně hospodářské soutěže neuvádí. Striktní vymezení výše zmíněných pojmů však nemusí být na škodu, naopak toho lze využít ku prospěchu věci. Konkrétní situace a jejich podřazení náleží do sféry správního uvážení. Je tedy povinností Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, případně dalších orgánů, v rámci svého šetření odůvodnit, v čem spatřuje potenciální narušení hospodářské soutěže. Tímto přístupem lze flexibilně reagovat na nové situace, které moderní dynamický svět vytváří, a to z toho důvodu, že je mnohem rychlejší použít správní uvážení než připravovat a schvalovat nový zákon. (Kindl, 2009, s. 129)

4.1 Dohody narušující soutěž

Tato část diplomové práce se věnuje problematice dohod narušující soutěž, známých také jako kartely. Jedná se dle výše uvedených informací z hlediska celkové výše vyměřených pokut o nejméně třetinu ztracené soutěže.

4.1.1 Úvod do problematiky dohod narušující soutěž

Zákon o ochraně hospodářské soutěže, konkrétně celá jeho druhá hlava, pracuje s pojmem dohody narušující soutěž. Obecně se však pro tyto dohody soutěžitelů vžil název **kartelové dohody či kartely**. Dohody soutěžitelů narušující hospodářskou soutěž lze rozlišovat na vertikální dohody a horizontální dohody. (Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, § 5)

Při zkoumání dohod soutěžitelů narušující hospodářskou soutěž, respektive při zkoumání motivů a dopadů těchto dohod na soutěžitele lze využít teorii her, konkrétně tedy takzvané

Vězňovo dilema. Vězňovo dilema spočívá v tom, že v případě dohody mezi soutěžiteli lze dosáhnout většího užitku či zisku, než pokud by se chovali soutěžitelé v souladu s hospodářskou soutěží. Zároveň však platí, že porušením dohody lze získat ještě vyššího zisku či užitku než dodržením kartelové dohody. (Nejezchleb, Hajná & Bejček, 2014, s. 239)

Níže uvedená tabulka přehledně ukazuje možný zisk jednotlivých soutěžitelů v případech, kdy oba soutěžitelé dodrží kartelovou dohodu, kdy jeden ze soutěžitelů poruší kartelovou dohodu a kdy oba soutěžitelé poruší kartelovou dohodu.

Tab. 1: Vězňovo dilema při kartelové dohodě

		Soutěžitel Houska	
		Dodrží dohodu	Nedodrží dohodu
Soutěžitel Rohlík	Dodrží dohodu	100; 100	0; 200
	Nedodrží dohodu	200; 0	50; 50

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Z výše uvedené tabulky jsou patrné jednotlivé možné zisky soutěžitele Rohlíka a soutěžitele Housky. Jedná se o dohody dvou soutěžitelů, kteří se zabývají výrobou a prodejem pečiva. Jedná se tedy o zastupitelné produkty. Tito dva soutěžitelé by v případě porušení dohody narušující hospodářskou soutěž dosahovali zisku v hodnotě 50. Tato hodnota odpovídá současně i klasickému soutěžnímu chování. Další možností obou soutěžitelů je možnost dodržet kartelovou dohodu. Dodržení této dohody nepochybně znamená vyšší zisk oproti nedodržení dohody. Oba soutěžitelé však vědí, že v případě porušení této dohody může být zisk ještě větší. Proto v případě kartelových dohod bude vždy riziko porušení těchto dohod. V případě, že dohodu soutěžitelů narušující hospodářskou soutěž poruší soutěžitel Houska, připadne mu veškerý zisk z trhu a soutěžitel Rohlík nedosáhne žádného zisku. Toto platí i naopak, tedy když poruší kartelovou dohodu soutěžitel Houska, získá větší užitek, než při dodržení této dohody a současně soutěžitel Rohlík nedosáhne žádného zisku. Porušením dohody soutěžitelů narušující hospodářskou soutěž lze však dosáhnout spíše krátkodobého zisku. Očekávanou reakcí jednoho soutěžitele na porušení kartelové dohody druhým

soutěžitelem je totiž vcelku logicky také porušení hospodářské soutěže. Touto spirálou se tedy nakonec lze dopracovat k tržní rovnováze, která činí zisk pro obě strany 50. Navíc v případě porušení kartelové dohody bude narušena důvěra mezi těmito soutěžiteli a bude obtížnější navázat další spolupráci a dohodnout se v budoucnu na dalších dohodách narušující hospodářskou soutěž.

Ostatně nestabilitu kartelových dohod zmiňuje i Dlouhý (2009) ve své publikaci, kde dochází k podobnému názoru. Také zmiňuje, že nestabilita kartelových dohod je jedineč dobrá pro spotřebitele. (Dlouhý & Fiala, 2009, s. 32)

S tímto tvrzením se lze ztotožnit. Je opravdu skvělým zjištěním, že nelegální dohody soutěžitelů, které narušují svou povahou hospodářskou soutěž, nemají dle teorie dlouhého trvání a časem dojde k porušení těchto dohod.

4.1.2 Horizontální dohody

Horizontálními dohodami soutěžitelů se rozumí dohody soutěžitelů, kteří jsou na stejné úrovni na trhu. Charakteristickým příkladem může být dohoda například telefonních operátorů či provozovatelů čerpacích stanic. Horizontální dohody soutěžitelů lze tedy v obecném měřítku vnímat jako klasické kartely. V běžné hospodářské soutěži se jedná o konkurenty, kteří působí na trhu se zastupitelnými produkty či službami. Mělo by se tedy v jejich případech soutěžit různou cenou či kvalitou. V rámci kartelové dohody, která má za následek porušení hospodářské soutěže, však dojde k tomu, že se soutěžitelé dohodnou na stejných podmínkách. Horizontální dohody se však netýkají pouze dohod mezi skutečnými konkurenty, nýbrž jsou v tomto pojmu obsaženy také dohody mezi potenciálními konkurenty. (Kindl, 2009, s. 162)

4.1.3 Vertikální dohody

Vertikální dohody soutěžitelů jsou jakýmsi opakem horizontálních dohod soutěžitelů. Jedná se o dohody soutěžitelů, kteří jsou na odlišné úrovni trhu. Odlišnost může spočívat například v oblasti distribuce nebo výroby. V rámci hospodářské soutěže jsou vertikální dohody soutěžitelů obecně vnímány jako méně významné než horizontální dohody soutěžitelů. Vertikální dohody soutěžitelů mohou mít také pozitivní vliv na hospodářskou soutěž, potažmo i na spotřebitele. Při hodnocení vertikálních dohod je nezbytné používat takzvaný ekonomický přístup k aplikaci soutěžního práva. Tento přístup je specifický tím, že zjišťuje reálné důsledky dopadající na trh, které vertikální dohody soutěžitelů jsou

schopny způsobit. Je také velice podstatné nahlížet na vertikální dohody jak z ekonomického, tak právního pohledu, a současně také ve společném kontextu těchto dvou odvětví. (Kindl, 2009, s. 165-166)

4.2 Zneužití dominantního postavení

Aby se dalo poukazovat na zneužití dominantního postavení, je potřeba nejprve definovat samotné dominantní postavení. Definici dominantního postavení lze hledat v Zákoně o ochraně spotřebitele, a to konkrétně v § 10 zákona č. 143/2001 Sb. V prvním odstavci výše uvedeného zákona je dominantní postavení definováno tak, že samotný soutěžitel může jednat díky své tržní síle do značné míry samostatně a bez ohledu na jiné soutěžitele, případně spotřebitele. Toto výše popsané, poměrně nezávislé, chování také platí i v případě, kdy se jedná o společnou dominanci, tedy o dominanci, kterou společně disponuje více soutěžitelů. V této definici se však nachází pojem tržní síla. Tento pojem je však také potřeba řádně definovat a k tomu slouží druhý a třetí odstavec již zmíněného paragrafu Zákona o ochraně hospodářské soutěže. Druhý odstavec § 10 zákona č. 143/2001 Sb. určuje, že tržní síla se počítá podle různých ukazatelů. Mezi tyto ukazatele řadí Zákon o ochraně hospodářské soutěže například hospodářskou a finanční sílu soutěžitelů, strukturu trhu, tržní podíly konkurentů, překážky vstupu na příslušný trh nebo tržní podíl. Obecně se pak počítá s tím, že dominantního postavení je dosaženo v případě, kdy soutěžitel, případně skupina soutěžitelů v rámci společné dominance dosahuje alespoň 40 % tržního podílu. (Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, §10)

Samotné dominantní postavení není chápáno jako negativní. Z toho důvodu není zakázáno disponovat dominantním postavením na nějakém trhu. Platí však, že dominantní postavení na příslušném trhu může svádět jednotlivé soutěžitele či případně skupiny soutěžitelů ke zneužití tohoto postavení. Zneužití tohoto postavení je však již zakázáno Zákonem o ochraně hospodářské soutěže, konkrétně v § 11 zákona č. 143/2001 Sb. První věta výše zmíněného paragrafu je považována za generální klauzuli. Generální klauzule znamená, že je zde obecně definovaný zákaz zneužití dominantního postavení, a ačkoliv jsou dále zmíněny některé ze skutkových podstat zneužití dominantního postavení, lze trestat jako zneužití dominantního postavení i jiná protizákonná jednání. Jak je již uvedeno výše Zákon o ochraně spotřebitele vyjmenovává určitá jednání, v kterých spatřuje zneužití dominantního postavení. Jedná se však pouze

o demonstrativní výčet, což znamená, že lze postihovat i jiná protiprávní jednání, která nejsou v tomto odstavci uvedena. (Petr, 2010, s. 296-297)

Demonstrativní výčet obsažený v Zákoně o ochraně hospodářské soutěže považuje za zneužití dominantního postavení zejména:

- vynucování neadekvátních podmínek ve smlouvách, a to jak přímé či nepřímé, které je taktéž v očividně nevýhodném poměru vůči nabízenému protiplnění ze strany dalších účastníků na trhu,
- podmíněnou akceptaci smlouvy, kdy podmínka, na jejímž základě dojde k podpisu smlouvy, se nevztahuje podle obchodních zvyklostí ani věcně k předmětu příslušné smlouvy,
- využívání různých podmínek u jednotlivých účastníků trhu v případech, které jsou srovnatelné či které se shodují, čímž by docházelo k diskriminaci některých účastníků hospodářské soutěže,
- přerušování či určité omezení výzkumu či výroby, které by mohlo mít za následek negativní ovlivnění spotřebitele,
- nabízení či prodej zboží v dlouhodobém horizontu za neadekvátně nízké ceny, což je považováno za jednání, které by mohlo narušit hospodářskou soutěž (dumpingové ceny),
- odepřít přístup k sítím sloužícím k přenosu či k rozvodným a jiným infrastrukturním zařízením, které jsou na základě dominantního postavení či jiného právního důvodu ve vlastnictví či správě jednoho ze soutěžitelů. Pro poskytnutí výše uvedených sítí či zařízení je nutné zaplatit přiměřenou úhradu za přístup a využívání těchto sítí a zařízení. (Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, § 11)

4.3 Koncentrace podniků

Koncentrace podniků se taktéž může označovat jako spojování soutěžitelů. Tento problém se řešil na území dnešní Evropské unie v minulosti mnohokrát. Ve státech tehdejšího Evropského hospodářského společenství se střetávaly dva odlišné názory. Jeden názor spojování soutěžitelů podporoval a považoval tuto koncentraci podniků za výhodnou a hodnou k podporování. Také zde jistě hrálo roli národní hledisko, kdy by nadnárodní dohled mohl oslabovat národní suverenitu jednotlivých členských států. Nakonec se však prosadil názor, že koncentrace podniků je ve větší míře neúnosná a ve

výsledku nemá pozitivní dopad na spotřebitele a hospodářskou soutěž obecně. Bylo proto přijato nařízení Rady č. 4046/89 o kontrole spojování podniků. Toto nařízení bylo schváleno jednohlasně Evropskou radou, ačkoliv zejména státy jako Francie a Velká Británie měly vůči takovému nařízení výhrady. Přijetím výše uvedeného nařízení přešla pravomoc v oblasti kontroly koncentrace podniků z členských států Evropského hospodářského společenství na Evropskou komisi, což byl další krok k větší evropské integraci. (Šmejkal, 2016)

V rámci České republiky má kontrolu nad spojováním soutěžitelů ve své pravomoci Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, který svou pravomoc vykonává na základě Zákona o ochraně hospodářské soutěže. Spojování soutěžitelů je věnována čtvrtá hlava výše uvedeného zákona. Samotné spojování soutěžitelů podléhá schválení, které musí Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v každém konkrétním spojování vydat. Tento postup lze vnímat jako jakousi prevenci, která má za cíl chránit hospodářskou soutěž ještě před tím, než dojde k jejímu narušení. (Šilhán & Czudek, 2015, s. 163)

Schválení Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže však podléhá pouze spojování soutěžitelů, které splní zákonem stanovená kritéria. Konkrétní kritéria jsou vymezena v § 13 zákona č. 143/2001 Sb. Základní podmínkou, která naplňuje předpoklad povinnosti schválení Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže, je výše celkového čistého obratu, který musí přesáhnout na trhu České republiky hodnoty 1,5 miliardy korun českých za poslední účetní období u všech spojovaných soutěžitelů a současně také musí dojít k tomu, že alespoň dva ze spojovaných soutěžitelů přesáhli čistý obrat ve výši 250 milionů korun českých za poslední účetní období na trhu České republiky. Součástí výše zmíněného paragrafu jsou i výjimky pro různá spojování soutěžitelů, které lze případně nalézt v Zákoně o ochraně hospodářské soutěže. (Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, § 13)

Pokud by mělo dojít k výše popsané koncentraci podniků, tedy ke spojování soutěžitelů, které podléhá schválení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, je povinností soutěžitelů takovéto spojování soutěžitelů nahlásit Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a podat žádost o vydání schválení. V rámci zahájeného řízení je nutné zkoumat dopady na hospodářskou soutěž, a to jak dopady na dodavatele, odběratele, spotřebitele či ostatní soutěžitele. Veškeré aspekty Úřad pro ochranu hospodářské soutěže zkoumá a po zjištění všech potřebných informací buď spojování soutěžitelů povolí nebo zakáže. (Šilhán & Czudek, 2015, s. 163)

4.4 Státní podpora

Podpora od členského státu Evropské unie, která by byla schopna narušit hospodářskou soutěž, je zakázána již primárním právem Evropské unie, konkrétně Smlouvou o fungování Evropské unie. V článku 107 výše uvedené smlouvy je zakázána státní podpora podnikům, která narušuje nebo by v budoucnu mohla narušit hospodářskou soutěž, čímž by mohl být ovlivněn obchod mezi jednotlivými členskými státy. V odstavci dva a tři jsou následně vyjmenovány různé výjimky, které jsou považovány za slučitelné, a tudíž nenarušují chod hospodářské soutěže. (Smlouva o fungování Evropské unie, čl. 107)

Státní podpora spadá do pravomoci Evropské komise. Evropská komise kontroluje státní podpory a to tak, že státy musí případnou státní podporu nahlásit Evropské komisi. Evropská komise následně zhodnotí, zda příslušná státní podpora narušuje hospodářskou soutěž nebo je v pořádku. Pokud však dojde Evropská komise v rámci svého šetření k závěru, že příslušná státní podpora se neslučuje s hospodářskou soutěží, pak takovou státní podporu následně zakáže. V případě, že i přes udělený zákaz byla státní podpora členským státem poskytnuta nějakému podniku, je členský stát povinen tuto státní podporu vybrat od daného podniku zpět. (Tomášek a kol., 2017, s. 294)

V rámci České republiky byl přijat zákon č. 215/2004 Sb. Tento zákon potvrzuje pravomoci Evropské unie v oblasti státní podpory. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v této oblasti slouží jako koordinační orgán, který je nápomocen Evropské komisi v rámci jejího vyšetřování. Poskytovatelé státní podpory i její příjemci mají dle výše uvedeného zákona povinnost poskytovat informace a dokumenty Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. V případě nesplnění této povinnosti může Úřad pro ochranu hospodářské soutěže uložit pokutu jak poskytovatelům státní podpory, tak i příjemcům státní podpory. (Švarc a kol., 2014, s. 467)

Zákon č. 215/2004 Sb. uvádí mimo Úřad pro ochranu hospodářské soutěže také Ministerstvo zemědělství jako koordinační orgán. Ministerstvo zemědělství dle třetího paragrafu výše uvedeného zákona disponuje pravomocemi jako koordinační orgán v oblasti zemědělství a rybolovu. (Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, § 3)

4.5 Dozor nad orgány veřejné správy

Dozor nad orgány veřejné správy vykonává Úřad pro ochranu hospodářské soutěže na základě Zákona o ochraně hospodářské soutěže. Tento zákon v paragrafu 19a zakotvuje zákaz zvýhodňování určitých soutěžitelů ze strany orgánů veřejné správy, které by mohlo narušit hospodářskou soutěž. (Švarc a kol., 2014, s. 464)

Dle již výše zmíněného paragrafu zákona č. 143/2001 Sb. se jedná především o taková jednání orgánů veřejné správy, která:

- zvýhodňují jednotlivého soutěžitele či skupinu soutěžitelů,
- vylučují soutěž v rámci relevantního trhu,
- vyloučí z hospodářské soutěže jednotlivého soutěžitele či skupinu soutěžitelů.

(Zákon č. 143/2001 Sb., § 19a)

Je nepochybně důležité také zmínit, že výše uvedené ustanovení Zákona o ochraně hospodářské soutěže se dotýká orgánů veřejné správy pouze v případech, kdy nevystupují také jako soutěžitelé. (Bejček a kol., 2014, s. 363)

5 Konkrétní případy narušování hospodářské soutěže

V následující kapitole jsou detailněji rozebrány jednotlivé případy, které se přímo dotýkají problematiky hospodářské soutěže. Případy jsou zaměřeny na posuzování na národní úrovni, kde má tuto úlohu Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

5.1 Spojování soutěžitelů (fúze)

V této kapitole je detailněji rozebrán příklad týkající se spojování soutěžitelů z oblasti bankovního sektoru.

5.1.1 Charakteristika případu

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže schválil 13. dubna 2021 spojení Raiffeisenbank a.s. se společností Equa bank a.s. a společností Equa Sales & Distribution s.r.o. Dle názoru Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže nedochází tímto spojením k žádnému podstatnému narušování hospodářské soutěže, a proto spojení těchto společností povolil. (Rovný, 2021)

Současně začátkem března povolil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže taktéž Raiffeisenbank a.s. převzít část ING Bank, jelikož se ING Bank rozhodla do konce roku 2021 stáhnout z trhu České republiky s ohledem na zhoršené ekonomické podmínky a nejasnou budoucnost. Ke spojení těchto společností dochází v oblastech zahrnující distribuci podílových fondů a vedení spořicíh účtů pro soukromé osoby. (ČTK, 2021a)

O prodeji Equa bank a.s. společností Raiffeisenbank a.s. informovaly různé servery a deníky na začátku února 2021. Skupina Raiffeisenbank International odkoupila od fondu AnaCap Financial Partners sto procent akcií Equa banka a.s. Generální ředitel Raiffeisenbank a.s. Igor Vida ve svém vyjádření uvádí, že nákup veškerých akcií Equa bank a.s. byl proveden na základě strategie společnosti Raiffeisenbank a.s. Společnost Raiffeisenbank a.s. se chce zaměřovat na český trh, jelikož Česká republika pro tuto společnost představuje jeden z klíčových trhů. Raiffeisenbank a.s. chce na tomto trhu dále posilovat své postavení a současně také nadále růst, jelikož akcionáři této společnosti další růst a expanzi v České republice podporují. (ČTK, 2021c)

Samotný prodej stoprocentního podílu akcií si pochvaluje i společnost Equa bank a.s. Akcionáři společnosti Equa bank a.s. jsou údajně spokojeni s prodejem a považují tento

krok za značně úspěšné zakončení dlouholetého investičního projektu v České republice. (ČTK, 2021b)

Ačkoliv je se spojením spokojená společnost Raiffeisenbank a.s. i společnost Equa bank a.s., nejsou moc spokojeni někteří klienti Equa bank a.s. Po oznámení tohoto spojení se především na sociálních sítích společnosti Equa bank a.s. objevily příspěvky klientů vyjadřující své obavy. Bojí se totiž, že dojde ke zrušení některých výhod, které jim Equa bank a.s. poskytovala. Jedná se například o bezplatné vedení účtů, či bezplatný výběr z bankomatu v České republice i ve světě. Obavy také plynou z toho, že větší banka Raiffeisenbank a.s. bude celkově dražší a bude se ke svým klientům chovat nadřazeně a arogantně. Někteří klienti před určitou dobou opustili právě Raiffeisenbank a.s. a přešli k Equa bank a.s. (Pečinková, 2021)

Dle níže uvedeného srovnání z roku 2020 (viz Obrázek č. 6) je patrné, že se jedná o spojení dvou bank, přičemž společnost Raiffeisenbank a.s. je mnohem větší společností, než je společnost Equa bank a.s., jelikož společnost Raiffeisenbank a.s. překonává společnost Equa bank a.s. ve všech uvedených ukazatelích. Například čistý zisk společnosti Raiffeisenbank a.s. činil za rok 2020 2 140 milionů korun českých, což je o 48,9 % méně, než byl čistý zisk v roce 2019. Naproti tomu čistý zisk společnosti Equa bank a.s. činil za rok 2020 pouze 197 milionů korun českých. Společnost Equa bank a.s. tedy zaznamenala pokles čistého zisku o 55 % oproti období za rok 2019. Celková aktiva byla v hodnotě 411 miliard korun na straně společnosti Raiffeisenbank a.s. a 73,3 miliard korun na straně společnosti Equa bank a.s. V rámci tohoto ukazatele došlo k meziročnímu růstu u obou bank. Společnost Raiffeisenbank a.s. zaznamenala nárůst v hodnotě 10,9 % oproti roku 2019. Na druhou stranu roční nárůst společnosti Equa bank a.s. činil 15 %, tedy v rámci ročního nárůstu si vedla lépe společnost Equa bank a.s. o 4,1 procentního bodu. V případě přijatých vkladů a poskytnutých úvěrů je taktéž společnost Raiffeisenbank a.s. lepší. Tato společnost přijala vklady v hodnotě 335 miliard korun českých a poskytla úvěry v hodnotě 249 miliard korun českých. Jedná se o meziroční nárůst v hodnotě 15,1 % v přijatých vkladech a 1 % v poskytnutých úvěrech. Společnost Equa bank a.s. však zaznamenala přijaté vklady ve výši 64,3 miliard korun českých a poskytnuté úvěry v hodnotě 49,5 miliard korun českých. Obě hodnoty narostly oproti roku 2019 a to tak, že hodnota přijatých vkladů vzrostla o 16 % a hodnota poskytnutých úvěrů vzrostla o 6 %. Velice zajímavým ukazatelem je samozřejmě počet klientů. Společnost Raiffeisenbank a.s. disponuje 680 tisíci klientů, avšak je nutno kalkulovat

s dalšími klienty, kteří jsou u stavební spořitelny Raiffeisenbank a současně mohou být někteří i klienty Raiffeisenbank a.s. Celkem se jedná o dalších 500 tisíc lidí. Společnost Equa bank a.s. disponuje počtem 477 tisíc klientů. V rámci tohoto spojení tedy vznikne banka, která bude disponovat aktivy v hodnotě přes 484 miliard korun českých a současně může mít 1,2 až 1,7 milionů klientů.

Obr. 6: Banky spojují síly

Banky spojují síly		
Ohlášeným spojením Raiffeisenbank s Equa Bank by vznikla banka s aktivy přes 484 miliard korun a zhruba 1,2 až 1,7 milionu* klientů.		
Jak se oběma bankám dařilo v roce 2020 (v závorce změna oproti roku 2019, v procentech)		
2140 (-48,9 %)	Čistý zisk (v milionech korun)	197 (-55 %)
411 (+10,9 %)	Celková aktiva (v miliardách korun)	73,3 (+15 %)
335 (+15,1 %)	Přijaté vklady (v miliardách korun)	64,3 (+16 %)
249 (+1 %)	Poskytnuté úvěry (v miliardách korun)	49,5 (+6 %)
680 + 500*	Počet klientů (v tisících)	477
119	Počet poboček či obchodních míst	53
154	Počet bankomatů	16

*Raiffeisenbank má 680 tisíc klientů, její stavební spořitelna 500 tisíc, část z tohoto počtu je klientem banky i spořitelny. Zdroj: Raiffeisenbank, Equa Bank

Zdroj: Pečinková, 2021

5.1.2 Správní řízení v případě spojování soutěžitelů z bankovního sektoru

Dne 4. března 2021 bylo Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže zahájeno na návrh správní řízení ohledně spojování soutěžitelů. Na jedné straně se nacházela společnost Raiffeisenbank a.s., která usilovala o spojení se společností Equa bank a.s. a společností Equa Sales & Distribution s.r.o. Správní řízení probíhalo ve zjednodušené formě. Během tohoto správního řízení se však připojil stěžovatel, kterým byl spolek ČKMA, z.s. tedy Česká kryptoměnová asociace. Česká kryptoměnová asociace poukazovala na fakt, že Equa bank a.s. je jednou z mála bankovních společností, která v současné době poskytuje bankovní služby členům spolku České kryptoměnové asociace. Současně také Česká kryptoměnová asociace uvádí, že společnost Raiffeisenbank a.s. neposkytuje bankovní služby členům tohoto spolku. Česká kryptoměnová asociace argumentuje tím, že trh s bankovními službami předchází trhu s virtuálními měnami. I s ohledem na výše uvedené se Úřad pro ochranu hospodářské soutěže zabýval také skutečností, zda nedojde k narušení hospodářské soutěže na trhu s virtuálními měnami. Předmětem zkoumání byla

také možnost, že by při spojení společnosti Raiffeisenbank a.s. a společnosti Equa bank a.s. došlo ke vzniku dominantního postavení nového subjektu. V případě spojení těchto dvou společností však jejich podíl na trhu nepřekročí 15 %, nelze tedy hovořit o dominantním postavení, jelikož dominantní postavení je obecně chápáno tak, že musí soutěžitel ovládat alespoň 40 % podílu na příslušném trhu a jeho postavení mu tedy umožňuje se chovat nezávisle na ostatních soutěžitelích či spotřebitelích. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže také konstatoval, že ačkoliv je zde možnost, že po spojení společnosti Raiffeisenbank a.s. se společností Equa bank a.s. může dojít k tomu, že nový subjekt nebude poskytovat bankovní služby společně, které se zabývají virtuálními měnami, nelze žádnému soutěžiteli ukládat povinnost poskytovat své služby každému. Jinými slovy jednotlivé subjekty si mohou vybrat, komu své služby budou poskytovat a komu nikoliv. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže také uvádí, že je úkolem České kryptoměnové asociace, aby jednotlivé společnosti poskytující bankovní služby dokázala přesvědčit o výhodnosti partnerství. Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže tedy bylo po ukončení správního řízení shledáno, že spojením společnosti Raiffeisenbank a.s. se společností Equa bank a.s. nedojde k zásadnímu narušení hospodářské soutěže, a proto na základě § 16a odst. 3 zákona č. 143/2001 Sb. toto spojení v rámci své pravomoci následně povolil. Proti tomuto souhlasu nebyl podán rozklad. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2021b)

5.2 Předčasné spojení soutěžitelů

Tento případ se věnuje situaci, kdy dojde ke spojení soutěžitelů, ačkoliv s daným spojením nevyslovil souhlas Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

5.2.1 Charakteristika případu

Jak již bylo uvedeno v kapitole Koncentrace podniků, určité druhy spojování soutěžitelů podléhají schválení, které provádí Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Souhlas se spojením soutěžitelů slouží jako prevence před narušením hospodářské soutěže. Spojování soutěžitelů, které se uskuteční před příslušným rozhodnutím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže o schválení tohoto rozhodnutí, je zakázáno. Toto jednání zakazuje Zákon o ochraně hospodářské soutěže, konkrétně tedy v prvním odstavci § 18 zákona č. 143/2001 Sb. (Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, § 18)

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže se věnoval schvalování spojení dvou soutěžitelů. Jednalo se o společnost Skyport, a.s. a společnost Skyport Holding, a.s. Během tohoto správního řízení však Úřad pro ochranu hospodářské soutěže nabyt dojmu, že fakticky ke spojení výše uvedených společností již došlo před schválením ze strany Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Proto bylo proti společnosti Skyport, a.s. za toto porušení příslušného právního předpisu zahájeno další správní řízení. Protizákonného jednání se měla společnost Skyport, a.s. dopouštět v rozmezí od 19. září 2019 do 12. března 2020. Tato doba je vymezena tak, že počátkem je právě datum 19. září, jelikož v tento den došlo ke jmenování nových členů představenstva a dozorčí rady. Současně konec této doby připadá na 12. března 2020, protože právě následující den, tedy 13. března 2020 nabylo právní moci rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže o schválení spojení výše uvedených soutěžitelů. V rámci tohoto správního řízení bylo prokázáno, že došlo k porušení zákazu spojování soutěžitelů před vydáním schválení. Společnost Skyport, a.s. však využila institutu narovnání, díky kterému ji byla výsledná pokuta snížena o 20 %. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže tedy za toto protizákonné spojování soutěžitelů uložil společnosti Skyport, a.s. pokutu, která po vyměření dosahovala celkové výše 4 487 000 korun českých. Jelikož se na výsledku tohoto případu podílel i institut narovnání, nedošlo ze strany společnosti Skyport, a.s. k podání rozkladu k předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a tato společnost vyměřenou pokutu přijala. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2020e)

5.3 Povolení spojení soutěžitelů za splnění podmínek

Spojování soutěžitelů může být Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže povoleno i na základě splnění daných podmínek. Tato problematika bude dále nastíněna následným příkladem.

5.3.1 Charakteristika případu

Tento případ je specifický tím, že ačkoliv došlo ke schválení spojení dvou soutěžitelů, bylo toto spojení schváleno pouze na základě splnění požadavků, které vytyčil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Jednalo se o spojení dvou velice významných výrobců a prodejců cukrářských a pekárenských výrobků, které působily na trhu v České republice. V rámci tohoto spojení se spojovala společnosti AGROFERT, a.s. a společnost UB HOLDING, a.s. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže se během příslušného

správního řízení musel zaobírat dopadem tohoto spojení na několik trhů, jelikož obě společnosti byly významnými především v oblasti čerstvého pečiva, trvanlivého pečiva, čerstvých cukrářských výrobků, trvanlivých cukrářských výrobků, předpečeného pečiva, mraženého pečiva a podobně. Z podezření na negativní dopad na veškeré zainteresované trhy začal o případném spojení již zmíněných společností Úřad pro ochranu hospodářské soutěže sbírat informace od ostatních výrobců a prodejců, kteří byli součástí výše uvedených trhů. Následně na základě informací, které Úřad pro ochranu hospodářské soutěže sesbíral od ostatních výrobců a prodejců, a které mu byly předloženy v rámci tohoto správního řízení, došel Úřad pro ochranu hospodářské soutěže k závěru, že v případě spojení těchto dvou významných společností může dojít k narušení hospodářské soutěže, jelikož by společnost AGROFERT, a.s. disponovala značným tržním podílem. Tím by mohlo dojít k situaci, kdy výše uvedená společnost nebude závislá na ostatních soutěžitelích, jelikož případní soutěžitelé, kteří by mohli a měli konkurovat společnosti AGROFERT, a.s., by nedisponovali dostatečnými kapacitami zajišťující efektivní konkurenceschopnost na příslušných trzích. Aby se nenaplnily tyto obavy, souhlasila společnost AGROFERT, a.s. s tím, že prodá některé výrobní závody či jejich části tak, aby nedisponovala tak velkým tržním podílem. Prodej výrobních závodů či jejich částí znamená posílení konkurence či vytvoření úplně nového soutěžitele, který by následně mohl na výše uvedených trzích působit. Jednalo se například o majetky Pekárny Odkolek Brandýs nad Labem, Znojenské pekárny, Strakonické pekárny, Brodské pekárny, Rumburské pekárny či o část majetku společnosti PENAM, a.s. Proti tomuto rozhodnutí společnost AGROFERT, a.s. nepodala rozklad k předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a proto následně toto rozhodnutí nabylo právní moci. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2019b)

5.4 Dohody soutěžitelů (kartel) - stavební firmy

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže se také v rámci své rozhodovací činnosti věnoval od roku 2016 zakázce na rekonstrukci sádek u obce Hroby - Nuzbely.

5.4.1 Charakteristika případu

Řízení bylo zahájeno dne 22. června 2016 na základě podnětu Auditního orgánu Ministerstva financí, který spatřoval nelegální konání níže zmíněných společností v rámci zakázky na rekonstrukci sádek u obce Hroby - Nuzbely. Úřad pro ochranu hospodářské

soutěže vypožoroval podezřelé okolnosti, které spočívaly v očividně podobných či místy stejných cenových nabídkách, které byly součástí stavebního rozpočtu zaslaného v nabídce jednotlivých uchazečů výběrového řízení. Jednalo se konkrétně o společnosti:

- SWIETELSKY stavební s.r.o.,
- DŘEVOTVAR - ŘEMESLA a STAVBY, s.r.o.,
- HYDRO & KOV s.r.o.,
- AQUEKO, spol. s.r.o.,
- I. Kamenická stavební a obchodní firma s.r.o.,
- PROTOM Strakonice s.r.o.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže provedl šetření na místě uvnitř obchodních prostor výše uvedených společností. Účastníci tohoto řízení se po tomto šetření doznali ke spáchání správního deliktu. Současně byl Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže zaslán ze strany účastníků řízení návrh obsahující žádost o narovnání a snížení pokuty. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2018)

5.4.2 Výše pokut, správní řízení v druhé instanci a soudní přezkum

Po důkladném prozkoumání jednotlivých důkazů dospěl Úřad pro ochranu hospodářské soutěže k závěru, že došlo k dohodám jednotlivých společností, které se na zakázce podílely. Celková výše pokuty pro všechny zúčastněné společnosti činila 27 milionů korun českých. Společnosti SWIETELSKY stavební s.r.o. byla vyměřena nejvyšší pokuta ze všech zmíněných společností. Pokuta pro tuto společnost dosáhla celkové výše bezmála 21 milionů korun českých. Společnost DŘEVOTVAR - ŘEMESLA a STAVBY s.r.o. byla uložena pokuta ve výši 1,3 milionu korun českých. Společnost HYDRO & KOV s.r.o. dostala od Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže pokutu ve výši 746 tisíc korun českých a společnost AQUEKO, spol. s.r.o. byla uložena pokuta ve výši 850 tisíc korun českých. Společnost I. Kamenická stavební a obchodní firma musela zaplatit pokutu, která činila více než 2,5 milionů korun českých. Všechny výše zmíněné společnosti však využily takzvaného institutu narovnání, tedy souhlasily s rozhodnutím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, čímž jim byla snížena Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže pokuta celkem o 20 %. Jedinou společností, která nesouhlasila s vyměřenou výší pokuty, byla společnost PROTOM Strakonice s.r.o. Této společnosti vyměřil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže pokutu ve výši 531 tisíc korun českých. Proti rozhodnutí první instance podala společnost PROTOM Strakonice s.r.o. rozklad,

který následně tehdejší předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže Ing. Petr Rafaj jako druhá instance zamítl a potvrdil rozhodnutí první instance. Následně společnost PROTOM Strakonice s.r.o. podala žalobu ke Krajskému soudu v Brně, který však ve svém rozhodnutí potvrdil výši pokuty a žalobu zamítl. (ČTK, 2020)

V níže uvedeném seznamu pokut je přehledně uvedena výsledná výše pokut. Jedná se o částku, která je již na základě institutu narovnání snižena celkem o 20 %. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2018)

Tab. 2: Výše pokut pro stavební firmy

Společnost	Výše pokuty
PROTOM Strakonice s.r.o.	531 000 Kč
DŘEVOTVAR - ŘEMESLA a STAVBY, s.r.o.	1 271 000 Kč
HYDRO & KOV s.r.o.	746 000 Kč
AQUEKO, spol. s.r.o.	850 000 Kč
I. Kamenická stavební a obchodní firma s.r.o.	2 512 000 Kč
SWIETELSKY stavební s.r.o.	20 914 000 Kč
celkem	26 824 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

V rámci druhé instance rozhodoval tehdejší předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže Ing. Petr Rafaj o rozkladu, který podala společnost PROTOM Strakonice s.r.o. proti rozhodnutí první instance. Společnost PROTOM Strakonice s.r.o. rozkladem napadala pouze výši vyměřené pokuty, kterou považovala za nespravedlivou. Dle názoru této společnosti jednal Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v první instanci dle neférového mechanismu založeného na nerovných kritériích, což mělo za následek nepříznivou proporcionalitu stanovených pokut, které byly určeny jednotlivým společnostem. Společnost PROTOM Strakonice s.r.o. podkládá své tvrzení výpočty

jednotlivých pokut, kde dle výpočtů této společnosti vychází, že ostatním společnostem byla pokuta snížena o více procent. Pouze společnosti PROTOM Strakonice s.r.o. a společnosti I. Kamenická stavební a obchodní firma s.r.o. byla vyměřená pokuta snížena o 20 %. Dle výše uvedených skutečností došlo ze strany Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže k narušení rovnosti účastníků řízení, která je zaručena § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., Správní řád. Společnost PROTOM Strakonice s.r.o. proto navrhuje v předloženém petitu¹ rozkladu novou výši pokuty, která by dle názoru této společnosti měla ve skutečnosti činit pouze 367 200 korun českých. Tehdejší předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže Ing. Petr Rafaj odůvodňuje zvýšení základu pro vypočtení konečné výše pokuty tím, že účelem pokuty je preventivní a represivní funkce, což znamená, že samotná pokuta má odradit pokutovaného i případné potencionální narušitele hospodářské soutěže od protiprávního jednání. Doznal stejného názoru, jako Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, že pro splnění výše zmíněných funkcí pokuty byla nutnost navýšit základní výpočet na 0,5 % z čistého obratu soutěžitele. Současně je třeba uvést, že **je potřeba k jednotlivým společnostem a jejich deliktům přistupovat individuálně**. Z toho důvodu se výše výsledné pokuty může na konci každého řízení lišit, jelikož záleží na uvážení správního orgánu, jak závažného deliktu se konkrétní společnost dopustila. Pomocí správního uvážení se pak Úřad pro ochranu hospodářské soutěže dostal k individualizaci sankcí, které následně mohly splnit účely represivní i preventivní funkce. Po důkladném posouzení všech skutečností dospěl tehdejší předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže Ing. Petr Rafaj jako druhá instance k závěru, že Úřad pro ochranu hospodářské soutěže jako orgán v první instanci postupoval dle platné právní úpravy. Z tohoto důvodu byl rozklad zamítnut a byla potvrzena původní výše pokuty v hodnotě 531 000 korun českých. Toto druhoinstanční rozhodnutí nabylo právní moci 7. května 2019 a dále se proti tomuto rozhodnutí nelze odvolat. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2019a)

Společnost PROTOM Strakonice s.r.o. se obrátila s žalobou na Krajský soud v Brně. Stejně jako v případě řízení druhé instance argumentovala tato společnost netransparentními výpočty výší pokut a diskriminací. Dále společnost PROTOM Strakonice s.r.o. uvedla, že výše vyměřené pokuty je pro tuto společnost likvidační. Podání této žaloby mělo za následek to, že společnost PROTOM Strakonice s.r.o.

¹ jedná se o nárok, tj. čeho se strana domáhá, jak má orgán rozhodnout

vystupovala v rámci řízení před Krajským soudem v Brně jako strana žalobce. Společnost PROTOM Strakonice s.r.o. jako žalobce navrhla, aby došlo ke zrušení napadeného rozhodnutí. Na straně žalovaného pak byl Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Předseda tohoto úřadu pak znovu objasnil mechanismus, podle kterého byly jednotlivé pokuty vypočítány. Současně také navrhl soudu, aby tato žaloba byla zamítnuta. Krajský soud v Brně se v rámci této žaloby zabýval pouze výší vyměřené pokuty pro společnost PROTOM Strakonice s.r.o., jelikož tato společnost zpochybnila pouze stanovenou výši, nikoliv svou vinu či jiné náležitosti řízení před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže. Příslušný soud po zhodnocení veškerých skutečností došel k závěru, že Úřad pro ochranu hospodářské soutěže postupoval jednotně a transparentně. Veškeré odlišnosti, které způsobily individuálnost pokut, řádně zaznamenal v dokumentech a logicky odůvodnil. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže se svým rozhodnutím nijak zásadně neodchýlil ani od své praxe ani od judikatury soudů. Z výše uvedených důvodů tedy Krajský soud v Brně žalobu společnosti PROTOM Strakonice s.r.o. proti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže zamítl. (Krajský soud v Brně, 2020)

5.5 Dohody soutěžitelů (kartel) - poskytování IT služeb

Níže popsáný příklad se týká dohody soutěžitelů v oblasti poskytování IT služeb, které požadovalo po soutěžitelích Statutární město Přerov.

5.5.1 Charakteristika případu

Na počátku tohoto případu byla vypsána veřejná zakázka, kterou vypsalo Statutární město Přerov na poskytování služeb v oblasti informačních technologií. Vzhledem k podezřelým skutečnostem se o tento případ začala zajímat Policie České republiky. Následným sledováním této zakázky a dalším šetřením došla Policie České republiky k závěru, že v tomto případě mohlo dojít k narušení hospodářské soutěže. Své podezření z narušení hospodářské soutěže, které se mělo týkat uzavření zakázaných dohod soutěžitelů v oblasti dotačního poradenství a informačních technologií, sdělila Policie České republiky Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Na základě podkladů, které byly Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže poskytnuty Policií České republiky, bylo zahájeno příslušné správní řízení. Podezření z výše uvedeného narušení hospodářské soutěže spočívající v uzavření kartelové dohody se týkalo celkem pěti firem.

Jednalo se o společnosti:

- AUTOCONT, a.s.,
- TESCO SW, a.s.,
- O2 Czech Republic, a.s.,
- EMOS, spol s.r.o.,
- BACH systems, s.r.o.

Všechny tyto výše uvedené společnosti se dle Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže dopustily narušení hospodářské soutěže tím, že se vzájemně informovaly a domlouvaly v případě veřejné zakázky, kterou vypsal Statutární město Přerov. Navíc se, s výjimkou společnosti O2 Czech Republic, a.s., všechny již zmíněné společnosti zúčastnily i tvorby příslušného zadání dané zakázky. V rámci této veřejné zakázky pak tedy byly podány dva návrhy, které se týkaly nabídky požadovaného plnění. První návrh podaly společně společnost TESCO SW, a.s. a společnost O2 Czech Republic, a.s. V tomto návrhu následně byly zahrnuty i výše zmíněné ostatní společnosti, tedy společnost AUTOCONT, a.s., společnost EMOS, spol s.r.o. a společnost BACH systems, s.r.o. Jmenované firmy měly působit jako subdodavatelé. Tento návrh byl koncipován tak, aby byl vítězný v dané zakázce. Druhý návrh, který však měl plnit pouze jakousi krycí funkci, podala samostatně firma AUTOCONT, a.s. S ohledem na to, že Úřad pro ochranu hospodářské soutěže toto jednání označil jako za narušující hospodářskou soutěž, přistoupil k vyměrování a následnému uložení pokut jednotlivým společnostem. Všechny výše zmíněné společnosti však souhlasily s institutem narovnání, a proto jim byla výsledná pokuta snížena o 20 %. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže byl také poměrně vstřícný ke všem uvedeným společnostem, jelikož neuložil těmto společnostem zákaz plnění dalších veřejných zakázek. Celková výše vyměřených pokut dosáhla celkem částky 118 563 000 korun českých. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2020a)

V následující tabulce jsou názorně uvedeny pokuty uložené jednotlivým společnostem.

Tab. 3: Výše pokut pro poskytovatele IT služeb

Společnost	Výše pokuty
AUTOCONT, a.s.	36 552 000 Kč
TESCO SW, a.s.	36 552 000 Kč
O2 Czech Republic, a.s.	38 284 000 Kč
EMOS, spol s.r.o.	7 038 000 Kč
BACH systems, s.r.o.	227 000 Kč
celkem	118 563 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Proti tomuto rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže **nepodala ani jedna z výše uvedených společností rozklad**, naopak s výsledky šetření, které provedl Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, společnosti souhlasily a využily institut narovnání, díky kterému jim byla snížena celková výše vyměřené pokuty. I přes to však většina společností s rozhodnutím nesouhlasí. Například dle vyjádření mluvčího společnosti TESCO SW, a.s. Tomáše Jelínka docházelo mezi společnostmi pouze k obvyčnému obchodnímu jednání, jelikož se jednalo o poměrně složitou a velkou veřejnou zakázku. Z toho důvodu docházelo ke komunikaci mezi různými společnostmi a následně k podání společné nabídky. Společnost TESCO SW, a.s. se také chtěla vyhnout dlouhotrvajícímu sporu. Podobné závěry lze vyvozovat i z vyjádření mluvčí společnosti O2 Czech Republic, a.s. Lucie Jungmannové. Ta také uvádí, že v rámci této složité zakázky došlo ke spolupráci, ačkoliv tím společnost O2 Czech Republic, a.s. nechtěla nijak porušit zákony České republiky. Obě zmíněné společnosti také již údajně zavedly příslušné opatření a kontrolní mechanismy jednotlivých spoluprací, aby se tyto společnosti v budoucnu podobnému problému mohly vyhnout. K celému případu se také vyjádřila mluvčí společnosti AUTOCONT, a.s. Blanka Polášková. Ta k dané věci uvedla, že pro společnost AUTOCONT, a.s. by nebylo snadné oponovat Úřadu pro ochranu

hospodářské soutěže a z důvodu reálného rizika postihu v podobě zákazu plnění veřejných zakázek se tato společnost rozhodla spolupracovat a následně také využila institutu vyrovnání. (Mikel, 2020)

5.6 Dohody soutěžitelů (kartel) - vertikální dohoda

Jak je již uvedeno výše v této práci, dohody soutěžitelů lze dělit na dva základní typy. Jedním typem jsou horizontální dohody, druhým pak vertikální. Právě vertikálnímu kartelu se věnuje následující příklad.

5.6.1 Charakteristika případu

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže zahájil dne 6. listopadu 2018 správní řízení se společností BABY DIREKT s.r.o. Výše uvedená společnost se měla dopustit protiprávního jednání tím, že měla uzavírat a následně plnit dohody s odběrateli. Tyto dohody měly omezovat výsledný okruh zákazníků, kterým následně odběratelé měly možnost dále zboží prodávat. Dále také společnost BABY DIREKT s.r.o. měla s odběrateli uzavírat a plnit dohody o omezení exportu. Předmětem těchto dohod bylo dětské zboží. Jednalo se tedy například o autosedačky, kočárky, různá vozítka či dětský nábytek. Tímto jednáním tedy mohlo dojít k narušení hospodářské soutěže a také k ohrožení obchodu mezi jednotlivými členskými státy Evropské unie. Z rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže však nelze přesně určit, po jak dlouhou dobu toto jednání mělo trvat, jelikož to spadá do obchodního tajemství. Lze však obecně říci, že po zahájení správního řízení se doba trvání přerušuje, tudíž k formálnímu ukončení protiprávního jednání došlo 6. listopadu 2018. Po ukončení dokazování probíhalo samotné správní řízení. Během tohoto správního řízení uznal Úřad pro ochranu hospodářské soutěže za dostatečně prokázané, že se společnost BABY DIREKT s.r.o. dopustila protiprávního jednání, které je popsáno výše. Současně však ze strany Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže bylo nutné konstatovat, že proti této společnosti je vedeno další správní řízení, v rámci kterého byla společnost BABY DIREKT s.r.o. prokázána vina ze spáchání dalšího přestupku. Dle absorpční zásady se proto vyměřuje pokuta pouze za nejprávníji trestaný přestupek. K této pokutě se však připočte skutečnost, že daná společnost spáchala více přestupků. Výsledná výše vyměřené pokuty nesmí přesahovat hranici 10 % z čistého obrátu za poslední ukončené účetní období. V rámci tohoto správního řízení tedy nebyla uložena společnosti BABY DIREKT s.r.o. pokuta,

ačkoliv ji bylo dokázáno protiprávní jednání. (rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2020b)

Před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže bylo proti společnosti BABY DIREKT s.r.o. vedeno i další správní řízení, které se také týkalo dohod soutěžitelů. V rámci tohoto řízení však byly projednávány dohody, v rámci kterých měla tato společnost určovat výši cen pro další prodej. Výše uvedeného protiprávního jednání se společnost BABY DIREKT s.r.o. měla dopouštět v období mezi 31. srpnem 2011 a 2. října 2018. I během tohoto správního řízení byla společnosti BABY DIREKT s.r.o. prokázána vina z narušení hospodářské soutěže. Rozhodnutím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže byl uložen zákaz této společnosti uzavírat obdobné smlouvy v budoucnu. Dále ji také byla za jednání, která jsou uvedena v tomto rozhodnutí a v rozhodnutí popsáno výše, vyměřena pokuta v celkové výši 40 793 000 korun českých. Mimo již výše uvedené bylo tímto rozhodnutím také uloženo společnosti BABY DIREKT s.r.o. opatření k nápravě situace, které zahrnovalo povinnost této společnosti spočívající v informování svých odběratelů o uložení zákazu a neplatnosti předmětných dohod. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2019c)

Proti tomuto rozhodnutí podala společnost BABY DIREKT s.r.o. rozklad k předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, který došel k poměrně zajímavému závěru. Během tohoto správního řízení usoudil předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, že předchozí správní řízení bylo vedeno správně, avšak nenalezl během dokazování dostatek skutečností, které by nasvědčovali tomu, že společnost BABY DIREKT s.r.o. svým protiprávním jednáním porušila právo Evropské unie, konkrétně tedy čl. 101 Smlouvy o fungování Evropské unie. Podle jeho názoru došlo tedy pouze k porušení české legislativy, a proto změnil rozhodnutí první instance jen v tom smyslu, že vypustil části vět ve výroku rozhodnutí týkající se porušení práva Evropské unie ze strany společnosti BABY DIREKT s.r.o. Výše pokuty však zůstala tak, jak ji vyměřil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v rámci původního správního řízení. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2020f)

5.7 Zneužití dominantního postavení - přeprava plynu

Tento příklad se věnuje případu zneužití dominantního postavení, kterého se měla dopustit společnost spravující síť pro přepravu zemního plynu.

5.7.1 Charakteristika případu

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže se zabýval možným narušením hospodářské soutěže společností NET4GAS, s.r.o., která se měla dopustit zneužití dominantního postavení. Tohoto protiprávního jednání se dle názoru Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže měla výše uvedená společnost dopouštět v období od 24. září 2015 do 30. dubna 2019. Po řádném prošetření dospěl ve svém rozhodnutí Úřad pro ochranu hospodářské soutěže k závěru, že společnost NET4GAS, s.r.o. se dopustila zneužití dominantního postavení a za takové protiprávní jednání byla této společnosti vyměřena Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže pokuta v celkové výši 10 milionů korun českých. Samotné narušení hospodářské soutěže spatřoval Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v tom, že společnost NET4GAS, s.r.o. předložila společnosti SPP Storage diskriminující podmínky, které firmu SPP Storage znevýhodňovaly. Na těchto nespravedlivých podmínkách také následně společnost NET4GAS, s.r.o. trvala. Je důležité zmínit, že společnost NET4GAS, s.r.o. provozuje přepravní soustavu plynu v České republice a je současně také vlastníkem licence na přepravu plynu, kterou této společnosti vydal Energetický regulační úřad. V rámci této licence společnost NET4GAS, s.r.o. zajišťuje mimo jiné přepravu plynu na území České republiky, mezinárodní přepravu plynu přes území České republiky a také další služby obchodního a technického zaměření. Na základě zákona č. 458/200 Sb., který je znám jako Energetický zákon, je společnost NET4GAS, s.r.o. povinna připojit k přepravní soustavě každého, kdo o připojení požádá a současně splní kritéria pro připojení. Jak již bylo uvedeno výše, společnost NET4GAS, s.r.o. však předložila nevýhodné podmínky společnosti SPP Storage a tím ji fakticky znemožnila uzavřít smlouvu o připojení, čímž se společnost NET4GAS, s.r.o. dopustila dle názoru Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže zneužití dominantního postavení. Toto výše popsané jednání společnosti NET4GAS, s.r.o. mohlo způsobit újmu konečným spotřebitelům nebo dalším soutěžitelům v oblasti poskytování či uskladňování zemního plynu v České republice, a zároveň mohlo mít negativní dopad na obchod mezi členskými státy Evropské unie týkající se služeb souvisejících s uskladňováním zemního plynu v České republice. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2021c)

Proti tomuto rozhodnutí bylo možné podat rozklad k předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, kterým je v současnosti JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D. Společnost NET4GAS, s.r.o. tohoto práva využila a současně podniká další právní kroky, jak vyplývá z tiskové zprávy umístěné na webových stránkách této společnosti. V současné době tedy

probíhá druhoinstanční řízení a výše zmíněná pokuta v celkové výši 10 milionů korun českých není pravomocná. (NET4GAS, 2021)

5.8 Zneužití dominantního postavení - autorská odměna

Příklad uvedený níže popisuje situaci, kdy došlo ke zneužití dominantního postavení v případě odměn za autorská díla.

5.8.1 Charakteristika případu

Společnost OSA - Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s. měl v období mezi lety 2008 a 2014 po provozovatelích ubytovacích zařízení požadovat výše uvedené autorské platby i v případě neobsazených pokojů. Tedy provozovatel ubytovacího zařízení musel platit autorské odměny, ačkoliv nikdo nemohl autorské dílo využít. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v tomto jednání však spatřoval možné narušení soutěže tím, že výše uvedená společnost měla zneužít své dominantní postavení. Z toho důvodu zahájil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže správní řízení, během kterého v rámci svého vyšetřování dospěl k závěru, že se společnost OSA - Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s., která je považována za kolektivního správce, dopustila zneužití dominantního postavení. Konkrétně spatřoval Úřad pro ochranu hospodářské soutěže protiprávní jednání v neúměrných obchodních podmínkách, které vyžadoval již zmíněný kolektivní správce. V rámci těchto obchodních podmínek byl požadován nárok na autorské odměny za využívání autorských děl, které byly zprostředkovány rádiem či televizemi na pokojích ubytovacích zařízení. Platba za autorské dílo, které však nemohlo být užito, je dle Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže nepřiměřená obchodní podmínka, jejíž aplikací se OSA - Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s. dopustil zneužití dominantního postavení. Proti prvoinstančnímu rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže však výše zmíněný kolektivní správce podal rozklad, čímž se přesunulo řízení k předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Ten však po prozkoumání veškerých námitek, které byly kolektivním správcem OSA - Ochranným svazem autorským pro práva k dílům hudebním, z.s. vzneseny, rozhodl rozklad zamítnout. Námítky výše uvedeného kolektivního správce se týkaly například výpočtu pokut, procesního či hmotněprávního charakteru řízení, nesprávného a neúplně zjištěného skutkového stavu, nesprávného pochopení licence či nepřezkoumatelnosti rozhodnutí. Předsedou Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, v té době jím byl Ing. Petr Rafaj, byla

potvrzena pokuta, která byla vyměřena již v první instanci a dosahovala výše celkem 10 676 000 korun českých. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2020d)

Proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže se lze obecně bránit podáním žaloby k příslušnému soudu. OSA - Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s. dle tiskové zprávy umístěné na webových stránkách tohoto kolektivního správce zvolil právě tuto variantu obrany. Výše uvedený kolektivní správce si stále stojí za svým tvrzením, že nejednal protiprávně, tedy že jeho jednání bylo údajně dle platné právní úpravy v té době, a současně nesouhlasí s rozhodnutím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, respektive s jeho předsedou. Naopak o sobě OSA - Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s. tvrdí, že vždy vycházel svým obchodním partnerům vstříc. O tomto případu tedy dál bude rozhodovat Krajský soud v Brně. (Růžičková, 2021)

5.9 Dozor nad orgány veřejné správy

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže se také zabývá dozorem nad orgány veřejné správy. Tuto pravomoc mu ukládá § 19a zákona č. 143/2001 Sb. Následující případ tedy ukazuje možný postup Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v případě narušení hospodářské soutěže ze strany orgánů veřejné správy.

5.9.1 Charakteristika případu

Na základě několika obdržených podnětů zahájil 12. února 2019 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže správní řízení, kdy jako účastník tohoto správního řízení vystupovalo hlavní město Praha. Hlavní město Praha se mělo narušení hospodářské soutěže dopustit tím, že v období od 17. dubna 2018 do 30. dubna 2019 diskriminovalo svým usnesením prodejce hybridních automobilů a podnikatele, kteří tato vozidla využívají. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže během správního řízení nabídl hlavnímu městu Praze využití institutu narovnání, což však hlavní město Praha odmítlo. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže spatřoval zásadní problém v části usnesení, kde bylo bez objektivních důvodů omezení instalovaného spalovacího motoru. Tento spalovací motor v hybridních vozidlech neměl přesahovat výkon 135 kW. Splněním této podmínky totiž bylo základem pro získání bezplatného stání v zónách placeného parkování. Zároveň také toto usnesení mohlo mít v konečném důsledku vliv na rozhodování spotřebitelů při koupi nového hybridního vozidla. Tímto usnesením tak dle

názoru Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže mohlo dojít ke zvýhodnění prodejců automobilů, kteří nabízejí hybridní vozidla s instalovaným spalovacím motorem s maximálním výkonem 135 kW, a také podnikatelů, kteří tato vozidla využívají pro svou podnikatelskou činnost. Z toho důvodu musel Úřad pro ochranu hospodářské soutěže dojít k závěru, že hlavní město Praha se dopustilo narušení hospodářské soutěže. Proto mu Úřad pro ochranu hospodářské soutěže vyměřil pokutu v celkové výši 984 000 korun českých. Proti tomuto rozhodnutí byl však podán rozklad k předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2020c)

Předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v rámci svého správního řízení částečně pozměnil první rozhodnutí. Po následném šetření totiž dospěl k závěru, že zahájením správního řízení 12. února 2019 došlo k přerušování trvání výše popsaného přestupku. Obecně je tento postup v souladu s ustálenou judikaturou. Proto tedy předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže změnil rozhodnutí v tom, že k protiprávnímu jednání docházelo pouze v období od 17. dubna 2018 do období 12. února 2019. Z toho důvodu také došlo ke snížení výsledné pokuty, která byla v novém rozhodnutí vyměřena do celkové výše 740 000 korun českých. Zároveň však došlo k potvrzení původního výroku o narušení hospodářské soutěže a rozklad byl následně zamítnut. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2021a)

Proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže již není možnost dalšího odvolání. Hlavní město Praha však může podat žalobu ke Krajskému soudu v Brně. Pokud tak neučiní, bude muset hlavní město Praha zaplatit příslušnou pokutu. Z osobní telefonické konzultace autora diplomové práce s tiskovým mluvčím hlavního města Prahy Vítem Hofmanem vyplynulo, že hlavní město Praha stále zvažuje své možnosti, které byly popsány výše. Nyní je tento případ konzultován s příslušnou advokátní kancelář, která následně zpracuje pro hlavní město Prahu konečné stanovisko. (V. Hoffman, telefonní konzultace, 05.06.2021)

6 Shrnutí poznatků a doporučení pro soutěžitele

Legislativu, která se zabývá hospodářskou soutěží, tvoří především Evropská unie, jelikož tato oblast spadá do její výlučné pravomoci. Právní předpisy pro ochranu hospodářské soutěže v České republice se následně odvíjejí od práva Evropské unie. O narušování hospodářské soutěže rozhoduje Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Tento orgán rozhoduje o spojování soutěžitelů, zakázaných dohodách a zneužití dominantního postavení. Také vykonává dozor nad orgány veřejné správy. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže za rok 2020 povolil celkem 47 spojení soutěžitelů z celkových 48 případů. To dokazuje, že Úřad pro ochranu hospodářské soutěže se snaží spojování soutěžitelů vyhovět, pokud je vše dle platných právních předpisů. Naopak poměrně značně jsou pokutovány zakázané dohody soutěžitelů, které za rok 2020 byly pokutovány v celkové výši 237 847 000 korun českých. Činnost Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v rámci správních řízení je ukázána na konkrétních případech v páté kapitole.

Z konkrétních případů, které byly analyzovány v páté kapitole této diplomové práce, lze formulovat následující doporučení pro soutěžitele.

V rámci doporučení je jistě důležité zdůraznit, že soutěžitelé jsou převážně odkázáni na právní úpravu vycházející z práva Evropské unie. Proto je nezbytné pro bezproblémové chování v oblasti hospodářské soutěže **sledovat příslušnou právní úpravu**, její změny a případně také nově vytvořenou legislativu Evropské unie. V České republice je nejdůležitějším právním předpisem zabývajícím se ochranou hospodářské soutěže Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve kterém jsou mimo jiné také definována jednotlivá narušování hospodářské soutěže.

Je určitě žádoucí **se narušování hospodářské soutěže vyhnout**, jelikož za toto jednání hrozí poměrně vysoké sankce, jak lze vidět u případů v páté kapitole této diplomové práce. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže může ukládat finanční pokuty.

Důležité je určitě připomenout, že **proti rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže lze podat rozklad**, kterým se zabývá jeho předseda. Pokud i tak není soutěžitel s výsledkem správního řízení spokojen, může **podat proti takovému rozhodnutí žalobu ke Krajskému soudu v Brně**.

Pro soutěžitele, kteří s následně zjištěnými protiprávními skutečnostmi souhlasí, zde funguje **institut narovnání**, díky kterému může dojít ke snížení výsledné pokuty o 20 %. V rámci tohoto institutu poskytne soutěžitel součinnost a bude souhlasit se zjištěným stavem věci, který zjistil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže během svého šetření konkrétního případu.

Autor doporučuje soutěžitelům poradit se o svém jednání v oblasti hospodářské soutěže s právníky, kteří objasní nepřehlednou situaci. Narušování hospodářské soutěže je trestáno Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže a jeho rozhodnutí jsou veřejně přístupná. Proto opakované porušování právních předpisů chránících hospodářskou soutěž může být náročné pro soutěžitele z finančního hlediska, ale i z hlediska mediálního obrazu a dobré pověsti tohoto soutěžitele. Je tedy nepochybně důležité se takového chování vyvarovat.

Závěr

Tato diplomová práce měla za cíl především charakterizovat hospodářskou soutěž a její ochranu v České republice a následně s využitím informací získaných z teorie analyzovat konkrétní příklady, které se zaměřují především na narušení hospodářské soutěže. Dílčím cílem této diplomové práce bylo na základě zjištěných poznatků formulovat doporučení pro soutěžitele.

V rámci této diplomové práce je upřena pozornost jak na potřebné teoretické základy, tak na praktickou část.

V první části byl charakterizován vztah ekonomie a soutěžního práva a následně byla detailně rozebrána především úloha Evropské unie v oblasti hospodářské soutěže. To zahrnovalo také definici jednotlivých orgánů Evropské unie, jejich pravomoci a podobně. Dále bylo také důležité charakterizovat ochranu hospodářské soutěže na území České republiky. Následně byl v této diplomové práci také věnován prostor jednotlivým narušováním hospodářské soutěže, kterých se mohou soutěžitelé dopouštět.

V druhé části této diplomové práce byly analyzovány konkrétní případy, ve kterých se různí soutěžitelé dopustili některého z již uvedených narušení hospodářské soutěže. Příklady byly diverzifikovány tak, aby bylo možné popsat rozmanité přístupy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. V rámci jednotlivých případů, které byly v této diplomové práci uvedeny, zde byly zastoupeny i případy, kdy k žádnému narušení hospodářské soutěže dle rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže nedošlo. Jedná se například o úspěšné schválení spojení soutěžitelů.

Na základě zjištěných poznatků jsou v poslední kapitole práce shrnuta doporučení pro soutěžitele.

Diplomová práce byla koncipována především tak, aby mohla sloužit pro obecný přehled soutěžitelů, pro které může být složité se v oblasti hospodářské soutěže orientovat. Poučený soutěžitel totiž bude mít méně problémů a bude pro něj snadnější nenarušovat hospodářskou soutěž.

Právní ochrana hospodářské soutěže nikdy nemůže odstranit veškeré narušování hospodářské soutěže. Hospodářskou soutěž však poměrně kvalitně chrání právo Evropské unie i právo České republiky. Evropská komise a Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v oblasti ochrany hospodářské soutěže pracují velmi dobře. Současně je na dobré úrovni

i spolupráce mezi dvěma zmíněnými orgány. Proto se autor této diplomové práce domnívá, že hospodářská soutěž a její ochrana je v dobrých rukou a bezesporu se jedná o jednu z mála dobře fungujících oblastí evropské integrace.

Na závěr autor vyjadřuje své přesvědčení, že hospodářská soutěž je hnacím motorem správně fungující ekonomiky. I z toho důvodu se Evropská unie věnuje hospodářské soutěži v rámci své výlučné pravomoci. Kvalitně nastavené procesy hospodářské soutěže mají vliv na každodenní život občanů Evropské unie, na růst jejich životní úrovně a také na ekonomický růst jednotlivých členských států Evropské unie i Evropské unie jako celku. Ze všeho, co bylo v této diplomové práci zmíněno, lze vyvodit, že hospodářská soutěž a její ochrana je klíčová pro lepší a bohatší společnost.

Seznam použitých zdrojů

- Bejček, J., Hajn, P., Pokorná, J., Kožiak, J., Ruban, R., Šilhán, J., ... Večerková, E. (2014). *Obchodní právo*. Praha, Česko: C.H. Beck.
- Broulík, J. (2015). Různé role ekonomie v tvorbě a aplikaci práva. *Jurisprudence*, 24(2), 16-22.
- CDK (2018). Hospodářská soutěž. *Euroskop.cz*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.euroskop.cz/8927/sekce/hospodarska-soutez/>
- Council of the European Union. (n.d.). *European Council, Council of the European Union*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.consilium.europa.eu/en/council-eu/presidency-council-eu/>
- Court of Justice of the European Union (n.d.). *The Institution. Court of Justice of the European Union*. Dostupné 06.05.2021 z https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_6999/en/
- Česká advokátní komora (n.d.). Soudní dvůr Evropské unie. *Česká advokátní komora*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=16895>
- ČTK (2018). 10 nejvyšších pokut, které kdy Evropská komise za porušení hospodářské soutěže udělila. *Info.cz*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.info.cz/evropska-unie/10-nejvyssich-pokut-ktere-kdy-evropska-komise-za-poruseni-hospodarske-souteze-udelila>
- ČTK (2020). Soud potvrdil pokutu 531.000 Kč za kartel při stavbě sádek. *Stavební klub.cz*. Dostupné 06.05.2021 z https://www.stavebniklub.cz/33/soud-potvrdil-pokutu-531-000-kc-za-kartel-pri-stavbe-sadek-uniqueidgOkE4NvrWuOKaQDKuox_Z0tc1AxFa4LROAjUoCP6lWE/
- ČTK (2021a). Raiffeisenbank může převzít část ING Bank. Spojení schválil antimonopolní úřad. *E1.cz*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.e15.cz/byznys/finance-a-bankovnictvi/raiffeisenbank-muze-prevzit-cast-ing-bank-spojeni-schvalil-antimonopolni-urad-1378589>
- ČTK (2021b). Raiffeisenbank plánuje spojení s Equa bank. Odkoupila 100 procent jejích akcií, cenu nezveřejnila. *iRozhlas.cz*. Dostupné 06.05.2021 z https://www.irozhlas.cz/ekonomika/raiffeisenbank-equa-bank-banky-ekonomika-financnictvi-transakce-obchod_2102061927_gak
- ČTK (2021c). Skupina Raiffeisenbank International koupila Equa bank. *Novinky.cz*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/skupina-raiffeisenbank-international-koupila-equa-bank-40350197>
- Dlouhý, M., & Fiala, P. (2009). *Úvod do teorie her*. Praha, Česko: Oeconomica.
- Euroskop (2016). Jaké nejvyšší pokuty Komise ve své historii udělila? *Euroskop.cz*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.euroskop.cz/9007/27665/clanek/jake-nejvyssi-pokuty-komise-ve-sve-historii-udelila/>
- Evropská komise (n.d.a). Věra Jourová. *Evropská komise*. Dostupné 06.05.2021 z https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/jourova_en
- Evropská komise (n.d.b). Competition Policy. *Evropská komise*. Dostupné 06.05.2021 z https://ec.europa.eu/competition-policy/consumers/eu-institutions-and-competition-policy_en

Evropská komise (n.d.c). How the Commission is organised. *Evropská komise*. Dostupné 06.05.2021 z https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/organisational-structure/how-commission-organised_en

Evropská komise (n.d.d). Competition rules. *Evropská komise*. Dostupné 06.05.2021 z https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/doing-business-eu/competition-rules_en

Evropská komise (n.d.e). Competition. *Evropská komise*. Dostupné 06.05.2021 z https://ec.europa.eu/info/departments/competition_en

Evropská komise (n.d.f). How decisions are made. *Evropská komise*. Dostupné 06.05.2021 z https://ec.europa.eu/info/strategy/decision-making-process/how-decisions-are-made_en

Evropská rada (n.d.). The European Council. *Evropská rada*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.consilium.europa.eu/en/european-council/>

Evropská unie (n.d.a). Evropská unie. *Evropská unie*. Dostupné 06.05.2021 z https://europa.eu/european-union/about-eu/easy-to-read_cs

Evropská unie (n.d.b). Základní informace o EU. *Evropská unie*. Dostupné 06.05.2021 z https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-in-brief_cs

Evropská unie (n.d.c). European Council. *Evropská unie*. Dostupné 06.05.2021 z https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-council_en

Evropská unie (n.d.d). European Parliament. *Evropská unie*. Dostupné 06.05.2021 z https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-parliament_en

Evropský parlament (n.d.). The Members of the European Parliament. *Evropský parlament*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/en/organisation-and-rules/organisation/members>

Fiala, P., Krutílek, O., & Pitrová, M. (2018). *Evropská unie*. (3. vyd.). Brno, Česko: Centrum pro studium demokracie a kultury.

Hendrych, L. (2020). Soudní dvůr EU jako klíčový hráč evropské integrace. *Právní prostor.cz*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.pravniprostor.cz/clanky/mezinarodni-a-evropske-pravo/soudni-dvur-eu-jako-klicovy-hrac-evropske-integrace>

Kindl, J. (2009). *Kartelové a distribuční dohody: teorie a praxe*. Praha, Česko: C.H. Beck.

Klevorick, A. K. (1975). Law and Economic Theory: An Economist's View. *American Economic Review*, 65(2), 237-243.

Krajský soud v Brně (2020). Rozhodnutí ze dne 14. prosince 2020, č. j. 29 Af 54/2019-82. Dostupné z http://www.nssoud.cz/files/EVIDENCNI_LIST/2019/29_Af_54_2019_20210129192526_prevedeno.pdf

Lisabonská smlouva

Mikel, J. (2020). 118 milionů za kartel. Za domluvu při IT zakázce rozdál úřad obří pokuty. *iDnes.cz*. Dostupné 06.05.2021 z https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/prerov-it-zakazka-kartel-pokuta-118-milionu-antimonopolni-urad.A200522_548994_olomouc-zpravy_stk

Ministerstvo financí České republiky (2005). Rada ECOFIN. *Mfcr.cz*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/rada-eu-ecofin/rada-ecofin>

Ministerstvo práce a sociálních věcí (n.d.). Volný pohyb osob. *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.mpsv.cz/volny-pohyb-osob-1>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (n.d.). Volný pohyb služeb v Evropské unii. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR*. Dostupné 06.05.2021 z [https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/pravo-legislativa/prehled-platnych-pravnich-predpisu-\(1\)/pravidla-pro-volny-pohyb-pruvodcovskych-a-dopr/volny-pohyb-sluzeb-v-evropske-unii](https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/pravo-legislativa/prehled-platnych-pravnich-predpisu-(1)/pravidla-pro-volny-pohyb-pruvodcovskych-a-dopr/volny-pohyb-sluzeb-v-evropske-unii)

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2015). *Zákon o volném pohybu služeb*. Mpo.cz. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/podnikani-v-eu/vnitri-trh-eu/zakon-o-volnem-pohybu-sluzeb--67765/>

Ministerstvo vnitra České republiky (n.d.). Volný pohyb osob v EU. *Ministerstvo vnitra České republiky*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/volny-pohyb-osob-v-eu.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

Muller, T. (2016). Vnitřní trh EU - základní principy. *Mpo.cz*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/podnikani-v-eu/vnitri-trh-eu/vnitri-trh-eu---zakladni-principy--3363/>

Nejeczchleb, K., Hajná, Z., & Bejček, J. (2014). *Ekonomické metody v soutěžním právu*. Dostupné z https://science.law.muni.cz/knihy/monografie/Bejcek_Ekonomicke_metody_v_soutez_nim_pravu.pdf

NET4GAS (2021). Sdělení společnosti NET4GAS k rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. *NET4GAS.cz*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.net4gas.cz/cz/media/tiskove-zpravy/zpravy/sdeleni-spolecnosti-net4gas-k-rozhodnuti-uradu-pro-ochranu-hospodarske-souteze.html>

Pečinková, I. (2021). Mezi klienty Equa bank zavládla nejistota, co mají očekávat od spojení s Raiffeisenbank? *Lidovky.cz*. Dostupné 06.05.2021 z https://www.lidovky.cz/byznys/mezi-klienty-equa-bank-zavladla-panika-co-maji-ocekavat-od-spojeni-s-raiffeisen.A210210_155711_firmy-trhy_tmr

Petr, M. (2010). *Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení v ČR*. Praha, Česko: C.H. Beck.

Rada Evropské unie (n.d.). *Rada Evropské unie*. Dostupné 06.05.2021 z https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/council-eu_en

Rovný, T. (2021). Antimonopolní úřad povolil spojení Raiffeisenbank s Equa Bank. *Ekonomickydenik.cz*. Dostupné 06.05.2021 z <https://ekonomickydenik.cz/antimonopolni-urad-povolil-spojeni-raiffeisenbank-s-equa-bank/>

Růžičková, K. (2021). Ochranný svaz autorský se kvůli pokutě antimonopolního úřadu obrátil na soud. *Osa.cz*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.osa.cz/tiskove-centrum/ochranny-svaz-autorsky-se-kvuli-pokute-antimonopolniho-uradu-obratil-na-soud/>

Smlouva o Evropské unii

Smlouva o fungování Evropské unie

- Soudní dvůr Evropské unie (n.d.). *Soudní dvůr Evropské unie*. Dostupné 06.05.2021 z https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/court-justice_en
- Šilhán, J., & Czudek, D. (2015). *Základy obchodního práva pro ekonomy*. Ostrava, Česko: VŠB-TU Ostrava.
- Šmejkal, V. (2016). *Soutěžní politika a právo Evropské unie 1950–2015*. Praha, Česko: Leges.
- Štenglová, I., Dědič, J., & Tomsa, M. (2019). *Základy obchodního práva*. (2. vyd.). Praha, Česko: Leges
- Švarc, Z., Boháček, M., Dědič, J., Grmelová, N., Hášová, J., Kříž, R., Pihera, V., ...Zahradníková R. (2014). *Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva*. Plzeň, Česko: Aleš Čeněk.
- Tomášek, M., Týč, V., Malenovský, J., Pelikánová, I., Petrlík, D., Křepelka, F., ...Vondráčková, A. (2017). *Právo Evropské unie*. Praha, Česko: Leges.
- Urban, L. (n.d.). Volný pohyb zboží. *Euroskop.cz*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.euroskop.cz/8734/sekce/volny-pohyb-zbozi/>
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (2018) Rozhodnutí ze dne 29. května 2018, č. j. ÚOHS-S0421/2016/KD-15763/2018/852/LDu. Dostupné z <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-15520.html>
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (2019a) Rozhodnutí ze dne 6. května 2019, č. j. ÚOHS-R0108/2018/HS-12477/2019/310/MCe. Dostupné z <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-16120.html>
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (2019b) Rozhodnutí ze dne 23. května 2019, č. j. ÚOHS-S0426/2018/KS-14379/2019/840/ASm. Dostupné z <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-16223.html>
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (2019c) Rozhodnutí ze dne 30. října 2019, č. j. ÚOHS-S0385/2018/KD-29711/2019/820/LPě. Dostupné z <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-17101.html>
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (2020a) Rozhodnutí ze dne 10. února 2020, č. j. ÚOHS-S0257/2017/KD-04641/2020/851/EDl. Dostupné z <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-16620.html>
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (2020b) Rozhodnutí ze dne 19. února 2020, č. j. ÚOHS-05579/2020/820/LPě. Dostupné z <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-16617.html>
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (2020c) Rozhodnutí ze dne 9. července 2020, č. j. ÚOHS-20825/2020/830/LDe. Dostupné z <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-17305.html>
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (2020d) Rozhodnutí ze dne 23. listopadu 2020, č. j. ÚOHS-37341/2020/310/AŠi. Dostupné z <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-17169.html>
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (2020e) Rozhodnutí ze dne 17. prosince 2020, č. j. ÚOHS-40684/2020/840/ABi. Dostupné z <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-17242.html>

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (2020f) Rozhodnutí ze dne 29. prosince 2020, č. j. ÚOHS-40442/2020/310/BMa. Dostupné z <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-17102.html>

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (2021a) Rozhodnutí ze dne 22. března 2021, č. j. ÚOHS-09859/2021/164/PSe. Dostupné z <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-17304.html>

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (2021b) Rozhodnutí ze dne 13. dubna 2021, č. j. ÚOHS-12534/2021/873/LBř. Dostupné z <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-17286.html>

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (2021c). ÚOHS uložil 10milionovou pokutu společnosti NET4GAS za zneužití dominantního postavení. *UOHS.cz*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/tiskove-zpravy/hospodarska-soutez/2953-uohs-ulozil-10milionovou-pokutu-spolecnosti-net4gas-za-zneuzeni-dominantniho-postaveni.html>

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (2021d). *Výroční zpráva ÚOHS za rok 2020*. Dostupné z <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/vyrocní-zpravy.html>

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (n.d.a). O Úřadu: Informace podle zákona č. 106/1999 Sb. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.uohs.cz/cs/o-uradu/informace-podle-zakona-c-106-1999.html>

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (n.d.b). O Úřadu: Poslání a kompetence. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.uohs.cz/cs/o-uradu.html>

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (n.d.c). O Úřadu: Vedení Úřadu. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.uohs.cz/cs/o-uradu/vedeni-uradu.html>

Vláda České republiky (2009). Proces ratifikace Lisabonské smlouvy. *Vlada.cz*. Dostupné 06.05.2021 z <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/proces-ratifikace-lisabonske-smlouvy-63100/>

Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže

Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje

Zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Seznam tabulek

Tab. 1: Vězňovo dilema při kartelové dohodě	44
Tab. 2: Výše pokut pro stavební firmy	58
Tab. 3: Výše pokut pro poskytovatele IT služeb	62

Seznam obrázků

Obr. 1: Mapa Evropské unie	15
Obr. 2: Počty zahájených řízení v oblasti hospodářské soutěže	40
Obr. 3: Počty vydaných rozhodnutí v oblasti hospodářské soutěže	41
Obr. 4: Výše pokut uložených sankcí v I. stupni (v milionech Kč).....	42
Obr. 5: Pokuty uložené v I. stupni	42
Obr. 6: Banky spojují síly	53

Abstrakt

Pytloun, J. (2021). *Hospodářská soutěž a její ochrana v České republice* (Diplomová práce), Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická, Česko.

Klíčová slova: dominantní postavení, hospodářská soutěž, kartel, spojování soutěžitelů, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Diplomová práce je zaměřena na hospodářskou soutěž a její ochranu v České republice. Cílem diplomové práce je charakterizovat ochranu hospodářské soutěže v České republice, následně s využitím informací získaných z teorie analyzovat konkrétní příklady narušování hospodářské soutěže a na základě zjištěných poznatků formulovat doporučení pro soutěžitele. Obsah práce je rozdělen do šesti kapitol. První kapitola této diplomové práce je věnována vztahu ekonomie a soutěžního práva. V druhé kapitole je vymezen systém ochrany hospodářské soutěže v Evropské unii. Třetí kapitola práce se zaměřuje především na definování ochrany hospodářské soutěže v České republice. V rámci čtvrté kapitoly je pozornost věnována různým formám narušování hospodářské soutěže. Pátá kapitola analyzuje konkrétní případy narušování hospodářské soutěže. V poslední kapitole jsou shrnuty důležité poznatky a jsou formulována doporučení pro soutěžitele.

Abstract

Pytloun, J. (2021). *Competition and its protection in the Czech republic* (Master's Thesis). University of West Bohemia, Faculty of Economics, Czech Republic.

Key words: Dominant position, economical competition, cartel, connecting competitors, Office for Protection of Competition

The master thesis is focused on a economical competition and its protection in the Czech Republic. The aim of the master thesis is to describe the protection of the economical competition in the Czech Republic, then using the information obtained from theory to analyze specific examples of distortion of the economical competition on the basis of findings to formulate recommendations for competitors. The content of the thesis is divided into six chapters. The first chapter of this master thesis is devoted to the relationship between economics and competition law. The second chapter defines the protection system of the economical competition in the European Union. The third chapter focuses mainly on defining the protection of the economical competition in the Czech Republic. In the fourth chapter, attention is paid to a various forms of distortion of the economical competition. The fifth chapter analyzes specific cases of distortion of the economical competition. The last chapter summarizes important findings and formulates recommendations for competitors.